

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra teologických věd

Bakalářská práce

**VOLNOČASOVÉ AKTIVITY V SEZIMOVĚ ÚSTÍ A PLANÉ
NAD LUŽNICÍ V LETECH 1900-1950**

Vedoucí práce: prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Autor práce: Lucie Vojtová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: třetí

2021

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Dne 22. 3. 2021

Lucie Vojtová

Děkuji vedoucímu mé práce prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení mé práce. Děkuji také Mgr. Kateřině Lemberkové za inspiraci a pomoc při bádání ve Státním okresním archivu v Táboře. Dále děkuji svým nejbližším za podporu, toleranci a vstřícnost při psaní mé bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod	6
2	Teoretická problematika volnočasových aktivit.....	7
2.1	Vymezení pojmu volný čas	7
3	Historie měst Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí	8
3.1	Sezimovo Ústí	8
3.2	Planá nad Lužnicí	9
4	Volnočasové aktivity v letech 1900 až 1914.....	9
4.1	Dobrovolný hasičský sbor – Sezimovo Ústí	10
4.2	Základní škola Sezimovo Ústí.....	10
4.3	Sbor dobrovolných hasičů – Planá nad Lužnicí.....	11
4.4	Spolek divadelních ochotníků „Tyl“	11
4.5	Kopaná v Plané nad Lužnicí	12
5	Volnočasové aktivity v období 1. světové války	12
5.1	Dobrovolný hasičský sbor – Sezimovo Ústí	13
5.2	Sbor dobrovolných hasičů – Planá nad Lužnicí.....	13
5.3	TJ Sokol Planá nad Lužnicí	14
5.4	Spolek pro okrašlování a ochranu domoviny	14
6	Volnočasové aktivity v letech 1918-1939.....	15
6.1	Dobrovolný hasičský sbor – Sezimovo Ústí	15
6.2	Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“	16
6.3	Jednota proletářské tělovýchovy – Sezimovo Ústí.....	16
6.4	AC Stadion Sezimovo Ústí.....	17
6.5	DSK Sezimovo Ústí.....	17
6.6	Sbor dobrovolných hasičů – Planá nad Lužnicí.....	18
6.7	Pěvecký sbor „Záboj“ a hudební kroužek „Kalafuna“	18
6.8	Obecní knihovna Planá nad Lužnicí	19
6.9	Sportovní klub – Planá nad Lužnicí.....	19
6.10	Federace dělnické tělovýchovné jednoty (F.D.T.J.)	20
6.11	Dorost Československého červeného kříže	20
6.12	Liga československých motoristů, skupina Planá nad Lužnicí	21
6.13	Včelařský spolek	21
6.14	Kroužek šachistů.....	21
6.15	Kopaná v Plané nad Lužnicí (SK Planá)	22
6.16	Hokej – Planá nad Lužnicí	22

6.17	TJ Sokol Planá nad Lužnicí	22
6.18	Petrův zdar - rybáři	24
7	Volnočasové aktivity v období Protektorátu Čechy a Morava	26
7.1	Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“	27
7.2	AC Stadion Sezimovo Ústí	28
7.3	SK MAS Sezimovo Ústí - fotbal	28
7.4	Odbor boxu - SK MAS Sezimovo Ústí	29
7.5	TJ Spartak Sezimovo Ústí (házená SK MAS)	30
7.6	Spolek divadelních ochotníků „Tyl“	31
7.7	Biograf Planá nad Lužnicí	31
7.8	Dorost Československého červeného kříže	32
7.9	SK Planá nad Lužnicí (kopaná)	32
7.10	TJ Sokol Planá nad Lužnicí	32
7.11	Petrův zdar - rybáři	33
8	Volnočasové aktivity v poválečném období	33
8.1	Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“	34
8.2	SK MAS Sezimovo Ústí	34
8.3	TJ Spartak Sezimovo Ústí (házená SK MAS)	35
8.4	Letectví	35
8.5	Pěvecký sbor „Záboj“	36
8.6	Dorost Československého červeného kříže	36
8.7	Včelařský spolek	36
8.8	SK Planá nad Lužnicí (kopaná)	37
8.9	TJ Sokol Planá nad Lužnicí	37
8.10	Petrův zdar - rybáři	38
9	Volnočasové aktivity v období nástupu komunistického režimu	38
9.1	Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“	39
9.2	SK MAS Sezimovo Ústí	39
9.3	TJ Spartak Sezimovo Ústí (házená SK MAS)	40
9.4	Astronomie Sezimovo Ústí	41
9.5	SK Planá nad Lužnicí (kopaná)	41
9.6	TJ Sokol Planá nad Lužnicí	42
9.7	Petrův zdar - rybáři	42
10	Závěr	44
11	Seznam zdrojů	46

1 Úvod

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla zabývat se volnočasovými aktivitami v Sezimově Ústí a Plané nad Lužnicí v letech 1900-1950. Motivací k výběru tohoto tématu pro mě byl můj dlouhodobý zájem o historii, zejména druhou světovou válku a obor mého studia, kterým je pedagogika volného času. Oblast Sezimova Ústí a Plané nad Lužnicí jsem si vybrala proto, že k ní mám jako rodačka z Tábora velmi blízko.

Cílem mé práce je zmapovat a popsat zájmové spolky a možné volnočasové aktivity v obcích Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí mezi roky 1900 a 1950. Primárním zdrojem mé práce byly archivní dokumenty, především obecní kroniky obou obcí a poté archivní prameny jednotlivých spolků ze Státního okresního archivu v Táboře. Dále jsem čerpala z webových stránek obcí a příslušné literatury.

Práce je rozvržena do několika kapitol, na úvod se zabývám teoretickou problematikou volnočasových aktivit a pojmem volný čas. Následuje stručná historie a základní popis obou obcí. Kapitoly věnované volnému času v Sezimově Ústí a Plané nad Lužnicí jsou rozděleny dle časového horizontu na období 1900 až 1914, období 1. světové války, léta 1918-1939, období Protektorátu Čechy a Morava, období poválečné a období nástupu komunistického režimu. Na začátku každé této kapitoly je popsán historický kontext dané doby a poté je věnován prostor jednotlivým spolkům a činnostem provozovaným ve volném čase. Někde jsou prameny bohatší, někde je informací méně. Snažila jsem se v práci držet stejnou strukturu, proto jsou některé kapitoly kratší.

Ve své práci jsem se věnovala například těmto spolkům: TJ Sokol Planá nad Lužnicí, SK Planá nad Lužnicí, AC Stadion Sezimovo Ústí, SK MAS Sezimovo Ústí, rybářský klub Petrův zdar, Sbor dobrovolných hasičů Sezimovo Ústí, Sbor dobrovolných hasičů Planá nad Lužnicí, spolek divadelních ochotníků „Tyl“, čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“, Jednota proletářské tělovýchovy Sezimovo Ústí, Dorost Československého červeného kříže, pěvecký sbor „Záboj“, včelařský spolek a tak dále. Popisuji také začátky astronomie a letectví v Sezimově Ústí. O některých spolcích je dochováno jen velmi málo informací, proto jsem se snažila objevit každou zmínku i v obecních kronikách a poskytnout ucelený přehled o volnočasových aktivitách v Sezimově Ústí a Plané nad Lužnicí v daném období.

Jak z výše napsaného vyplývá, v této práci budu využívat běžné metodologie historické práce, především metodu přímou a komparativní.

2 Teoretická problematika volnočasových aktivit

Volnočasové aktivity jsou takové aktivity, které lidé provozují ve svém volném čase. To znamená v době mimo pracovní aktivity nebo školní docházku a další běžné povinnosti. Každý svůj volný čas tráví po svém, podle toho, co ho baví, co ho naplňuje, přináší mu radost. Někdo rád rozvíjí své dovednosti, nabývá znalosti, někdo rád sportuje, jiný zase rád cestuje, dívá se na televizi nebo čte knihy.

2.1 Vymezení pojmu volný čas

Pojem volný čas se poprvé vyskytl již hluboko v lidských dějinách. Mezi první, kdo se zabývali pojmem volného času, patří Aristoteles. Z jeho pojetí vychází mnoho volnočasových teorií i nyní. Pro Aristotela znamenal volný čas svobodu a štěstí, byl jednou z největších hodnot. Cílem vzdělávání podle něj mělo být naučit lidi dobře využít svůj volný čas.

Definic vysvětlujících pojem volný čas existuje nespočet. Každá z nich zdůrazňuje jiný aspekt života, jinou oblast. Podle Pedagogického slovníku se jedná o „čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).“¹ „Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené.“² Máme-li uspokojené základní potřeby a splněné povinnosti, máme čas pro sebe, tedy náš volný čas.

Rozdělujeme jej na volný čas v užším smyslu a volný čas v širším smyslu. Volný čas v užším smyslu trávíme dle svých přání. Jako volný čas v širším smyslu označujeme například i cestu do práce a z práce, čas na jídlo apod. Dále rozlišujeme pozitivní a negativní definici volného času. Pozitivní definice se soustředí na kvalitu volného času – tzn. je to čas, který může člověk využít libovolně. Naopak negativní definice se soustředí na oddělení volného času od práce – tzn. je to čas, kdy má člověk volno od práce.

---

¹ PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška; MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9, s. 341.

² PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6, s. 13.

Mezi základní funkce volného času patří odpočinek, relaxace, regenerace, rozvoj osobnosti nebo kompenzace. Trávení volného času jednotlivých osob také úzce souvisí s jejich životním stylem. To, co děláme ve svém volném čase, nás může ovlivňovat jako osobnost, a to jak pozitivně, tak negativně. Zároveň má způsob trávení volného času vliv i na navazování a udržování mezilidských kontaktů nebo fungování ve formálních i neformálních skupinách.

3 Historie měst Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí

3.1 Sezimovo Ústí

Město Sezimovo Ústí bylo pravděpodobně založeno už ve 13. století. Ústí těžilo ze své výhodné polohy, nacházelo se totiž na přímé cestě z Rakouska do Prahy, na soutoku Lužnice a Kozského potoka. I díky tomu město prosperovalo.

Ústí bylo známé také díky pobytu Mistra Jana Husa na nedalekém Kozím Hrádku. Po jeho nedlouhém pobytu zde začala ve městě i jeho okolí houstnout atmosféra. Vše vyvrcholilo v roce 1420 vypálením města a odchodu Mistrových stoupců do Tábora (dříve Hradiště).³

Na svou obnovu město čekalo poměrně dlouho, došlo k ní až ve století devatenáctém. Na konci ledna 1828 vydalo zemské gubernium povolení ke stavbě 81 domků.⁴ Město se dále rozvíjelo, rozložení budov bylo velmi podobné jeho původnímu uspořádání. V roce 1939 se začalo budovat Sezimovo Ústí 2, také zvané jako „Baťov“. Během druhé světové války bylo Sezimovo Ústí připraveno o své pravomoci i samostatnost a bylo přidruženo k Táboru, po válce vše získalo zpět.⁵

Pařousy, jak se Sezimovu Ústí říkalo a stále říká, se proslavily také díky druhému československému prezidentovi Edvardu Benešovi. Ten si v Sezimově Ústí nechal postavit vilu, kde trávil se svou manželkou Hanou volný čas. Edvard Beneš zde i zemřel a je pochován v hrobce v zahradě vily.

V současnosti čítá obyvatelstvo města Sezimovo Ústí přibližně 7300 osob. Na území města se nachází tři mateřské, tři základní a jedna střední škola. Pro trávení volného času lze

---

³ Město Sezimovo Ústí [online]. Sezimovo Ústí: Turistické informace – město [cit. 2021-02-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.sezimovo-usti.cz>>.

⁴ KLIMEK, Hynek; JANKOVEC, Otakar; BENEŠ, Bedřich a kol. *Sezimovo Ústí – město, které se zrodilo dvakrát*. České Budějovice: Růže, 2009. ISBN 978-80-86975-35-1, s. 33.

⁵ Srov. Tamtéž, s. 36.

využít kino, letní kino, sportovní areály, koupací biotop, hvězdárnu nebo kulturní dům s divadelním sálem.⁶

3.2 Planá nad Lužnicí

První písemná zmínka o Plané nad Lužnicí se datuje na konec 13. století, konkrétně mezi roky 1288 a 1289. Touto dobou bylo město součástí pražského biskupství. Později byla Planá přidruženou obcí k nedalekému Ústí, po vypálení Ústí a založení Tábora v roce 1420 se Planá nad Lužnicí stala na 127 let součástí Tábora.⁷

Dále patřila Planá pod rožmberské panství a zanedlouho zase Táboru. V období od 17. století až do století devatenáctého proběhlo ještě několik prodejů města, jeho vlastníkem byl i rod Lobkowiczů a jako poslední rod Harrachů. V roce 1848 došlo ke zrušení roboty a poddanství a z Plané nad Lužnicí se stala samosprávná obec.⁸

Planá také těžila ze své pozice, důležitým mezníkem pro ni byla stavba železnice z Českých Budějovic do Prahy. V 19. století se začal rozmáhat společenský i kulturní život v obci. Během druhé světové války byl na území Plané nad Lužnicí vybudován kárný tábor, jeho kapacita byla přibližně 500 vězňů.⁹ Po válce se ve městě rozmohl průmysl a bylo postaveno několik podniků, které fungují dodnes, jako například Silon nebo Madeta.

V květnu roku 2000 se Planá nad Lužnicí stala městem, symboly města byly tehdejšímu starostovi předány z rukou Václava Klause (v té době předseda Poslanecké sněmovny).¹⁰ Dle Českého statistického úřadu měla Planá nad Lužnicí k 1. 1. 2018 celkem 4041 obyvatel. Místní obyvatelé mohou využívat ke své rekreaci rybník Hejtman, tvrz a zámek Strkov, okolní lesy, sportoviště. Ke kulturnímu vyžití slouží městská knihovna nebo galerie Fara.

4 Volnočasové aktivity v letech 1900 až 1914

Na konci 19. století a začátku století dvacátého bylo území České republiky součástí Rakousko-Uherska. Koncem 19. století se rozvíjelo vzdělání, kultura i průmysl, začátkem

---

⁶ Srov. Město Sezimovo Ústí [online]. [cit. 2021-02-01].

⁷ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 10-11.

⁸ Srov. Tamtéž, s. 14-21.

⁹ Srov. Tamtéž, s. 36.

¹⁰ Srov. Tamtéž, s. 42.

20. století byla vybudována většina českých železnic a mnoho silnic. České země byly touto dobou průmyslovým centrem habsburské monarchie.

V rozkvětu bylo také umění – literatura, hudba, architektura. „Zároveň se česká kultura více otevřela světu a slavila velké úspěchy, zejména v hudbě (skladby Antonína Dvořáka, později i opery Leoše Janáčka), ale i malířství (francouzské působení Alfonse Muchy).“¹¹

4.1 Dobrovolný hasičský sbor – Sezimovo Ústí

Sezimovo Ústí mělo za sebou několik požárů, které byly způsobeny často bleskem při bouři nebo lidskou neopatrností. Proto v roce 1889 vznikl místní sbor dobrovolných hasičů. Z tehdejších 1056 obyvatel se do sboru přihlásilo 43 osob. Bohužel schůze byla v hospodě, tudíž přihlášky podávali místní nad pivem. „A tak se stalo, že mezi přihlášenými bylo mnoho povolanych, ale málo vyvolených.“¹² Mezi prvními členy byli například starosta, učitel, rolník, zedník, obuvník, krejčí, mlynář nebo bednář. Složení sboru bylo tedy opravdu různorodé.

Vzhledem k tomu, že obec byla tou dobou chudá, nemohla hasičům přispět na vybavení, proto si členové svou výstroj museli opatřit sami. Stříkačku měl sbor darovanou od města Tábor, ovšem ta byla dřevěná a těžká a voda se do ní musela nosit ručně. Až v roce 1894 koupila obec novou, ruční železnou stříkačku za 800 zl.¹³

Na začátku dvacátého století už byly znatelné běžné principy předávání zkušeností mladší generaci a vychovávání dorostu. Mnoho dobrovolných hasičů učilo hasičskému řemeslu své ratolesti, čímž si v podstatě vychovávali své následovníky. Sbor dobrovolných hasičů nebyl tak institucionalizovaný jako dnes, nicméně činnosti v něm probíhaly stejně jako v dnešní době.

4.2 Základní škola Sezimovo Ústí

Pro základní školu v Sezimově Ústí je významný rok 1885, kdy nastoupil mladý a nadějný učitel, Josef Švehla.¹⁴ Ten se s velkou láskou a nadšením věnoval nejen dětem

---

¹¹ ČORNEJ, Petr a Jiří POKORNÝ. *Dějiny českých zemí do roku 2000 ve zkratce*. Praha: Práh, 2000. ISBN 80-7252-026-1, s. 40.

¹² *Obecní Kronika Sezimovo Ústí. 1829-1957*. SOkA Tábor, nestránkováno, kapitola 4, zápis k roku 1889 [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

¹³ Srov. Tamtéž.

¹⁴ Srov. Tamtéž, kapitola 3, zápis k roku 1885.

ve škole, ale i ve spolku „čtenářsko-ochotnickém“, který při škole založil. Tento spolek vzbudil velký zájem veřejnosti, protože byl často viděn. Jeho členové se účastnili různých oslav, pořádali divadla v přírodě, tančili staročeské národní tance v národních krojích. Své vystoupení předvedli také v srpnu roku 1903 v Táboře na hospodářsko-průmyslové, školské a národopisné výstavě.¹⁵ Spolek byl mezi lidmi velmi oblíben a sklízel samou chválu.

4.3 Sbor dobrovolných hasičů – Planá nad Lužnicí

Sbor dobrovolných hasičů se v Plané nad Lužnicí řadí jednoznačně k nejstarším spolkům vůbec. Sbor byl založen 28. října 1877 na popud řídícího učitele Aloise Wiedemanna po domluvě se starostou Vojtěchem Hejným. U vzniku stálo 30 občanů – později dobrovolných hasičů a 24 osob, které chtěly spolek financovat.¹⁶

Kromě základní činnosti, kterou bylo hašení požárů, se místní hasiči zapojovali do kulturního dění, pomáhali při různých oslavách a také organizovali společenské akce. Poměrně zlomový byl pro dobrovolné hasiče rok 1900, a to kvůli nově kladenému důrazu na odborné vzdělávání. Členové SDH se vzdělávali tři týdny na přednášce v nedalekém Táboře. Hlavním tématem přednášky byla hasičská technika. V roce 1901 se stali pořadateli prvního místního veřejného hasičského cvičení.¹⁷ Při této příležitosti se do Plané sjelo několik hasičských sborů z tábořského okresu. V roce 1903 sbor udělil svá první vyznamenání svým členům za jejich zásluhy. Vyznamenání byli čtyři, Alois Wiedemann (zakladatel), Jan Koura, Vojtěch Hejný a Jan Topinka.¹⁸

Co se týče předávání zkušeností svým dětem, byla u hasičů v Plané situace velmi podobná jako v Sezimově Ústí. Výchova dorostu není nikde speciálně zaznamenána, ale probíhala prostým předáváním informací a zkušeností z otce na syna.

4.4 Spolek divadelních ochotníků „Tyl“

Ochotníci v Plané svou činnost započali oficiálně v roce 1909, konkrétně 21. února, kdy byl založen spolek Tyl.¹⁹ Členové divadelního spolku ve svém volném čase nacvičovali různá představení a poté je předváděli svým sousedům a známým. Starali se tak plánským

---

¹⁵ Srov. *Obecní kronika Sezimovo Ústí. 1829-1957*. SOkA Tábor, nestránkováno, kapitola 3 [online].

¹⁶ Srov. *Obecní kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOkA Tábor, s. 14-15 [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

¹⁷ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 63.

¹⁸ Srov. Tamtéž.

¹⁹ Srov. tamtéž, s. 64.

obyvatelům o zábavu v jejich volném čase. První hrou, kterou spolek předvedl veřejnosti, byla Tylova Paličova dcera.²⁰

Jako první divadelní spolek se Tyl těšil velké oblibě mezi plánskými obyvateli, za jeho činnost se ne jednou stalo, že pro velký úspěch museli účinkující představení hned několikrát opakovat. Často se o nich psalo také v místním tisku, vyskytovaly se zde pozvánky na představení a informace o tom, kde a za jakou částku je možné koupit vstupenky. Mimo to jste si mohli v plánském tisku přečíst také recenze na provedené hry.

4.5 Kopaná v Plané nad Lužnicí

Rok 1906 je pravděpodobně startem kopané v Plané nad Lužnicí, v té době se objevily první zmínky. Byl zorganizován první fotbalový tým obce, zápasy se hrály na louce Okrouhlice.²¹ V roce 1908 byla již vytvořena stabilní jedenáctka, 6 hráčů bylo plánských, zbylých 5 z Prahy. Mužstvo se představovalo na zápasech již v týmových dresech, byla to bílá, červeně příčně pruhovaná trika a bílé trenýrky. Již v tuto dobu měli hráči kopačky. Nejvíce zápasů se v tomto čase hrálo na hřišti v Roudné. Během léta jezdili do Plané na pobyt fotbalisté a hokejisté z pražské Slavie. Ti se účastnili zápasů jako členové plánského týmu, a tak místním pomáhali k výrazným vítězstvím.²² V roce 1911 se mužstvo fotbalistů Plané nad Lužnicí vypravilo do Prahy k zápasu se Slavií, zápas prohráli skórem 2:3. Poslední zápas první éry plánského fotbalu se hrál v srpnu roku 1914 s SK Tábor, zápas probíhal ku prospěchu Červeného kříže na hřišti u tábořského nádraží a Planá jej prohrála.²³

Bohužel se začátkem války bylo do bojů povoláno mnoho členů mužstva. Na dobu první světové války zmizela kopaná plánským ze života, činnost byla přerušena. Válka si vyžádala několik obětí i z řad fotbalistů Plané.

5 Volnočasové aktivity v období 1. světové války

Za počátek první světové války je považován atentát na Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželku Žofii. Atentát byl spáchán v Sarajevu 28. června 1914. František Ferdinand byl následníkem trůnu Rakousko-Uherska. Na základě této události vyhlásilo

²⁰ Srov. *Obecní kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOkA Tábor, s. 15-16 [online].

²¹ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 85.

²² Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOkA Tábor), s. 12.

²³ Srov. Tamtéž.

Rakousko-Uhersko o měsíc později Srbsku válku. Ve válce proti sobě stály Trojdohoda – Francie, Rusko a Velká Británie a Ústřední mocnosti – Německo a Rakousko-Uhersko. K oběma stranám se v průběhu konfliktu připojovaly další země. K Dohodě například Japonsko, Itálie a USA, k Ústředním mocnostem Osmanská říše a Bulharsko.

Po kapitulaci Bulharska a zanedlouho Osmanské říše zůstalo vedle Německa už jen Rakousko-Uhersko, to ale na dlouhý válečný konflikt doplatilo. Rozpadlo se dříve, než stihlo dojednat příměří. Německo podepsalo 11. listopadu 1918 dohodu o příměří, a tím oficiálně skončila první světová válka.

Během válečného konfliktu se do bojů na straně Dohody zapojovaly i československé legie, a to velmi výrazně. I to pomáhalo českým politikům v exilu při přípravě vzniku samostatného československého státu. Se západními mocnostmi jednali Tomáš Garrigue Masaryk a Edvard Beneš společně se Slovákem Milanem Rastislavem Štefánikem. Exiloví politici před koncem války vyhlásili v zahraničí nezávislost a 28. října 1918 vzniká Československá republika.

5.1 Dobrovolný hasičský sbor – Sezimovo Ústí

Dobrovolní hasiči v Sezimově Ústí existovali i v době první světové války. V obecní kronice ale bohužel období první světové války popsáno není. Informace o dobrovolných hasičích navazují opět až okolo roku 1920. Vzhledem k blízkosti Sezimova Ústí a Plané nad Lužnicí můžeme odhadnout, že situace sboru byla podobná jako v Plané.

5.2 Sbor dobrovolných hasičů – Planá nad Lužnicí

Činnost dobrovolných hasičů v Plané nad Lužnicí pokračovala i během války, i když válečné události ji značně poznamenaly. Již na začátku války narukovalo 14 plánských dobrovolných hasičů na válečná bojiště.²⁴ „Tři z nich byli po šest let drženi v ruském zajetí a Josef Šedivý dokonce podlehl svému zranění, v Munkači zemřel a je tam také pochován.“²⁵ Přestože sbor byl válkou oslaben, dále vykonával svou hlavní činnost – hašení požárů, pomoc ostatním, chránění jejich života i majetku. Válka byla složitá pro všechny obyvatele Plané nad Lužnicí jak po lidské, tak po materiální stránce, přesto zvládl sbor v době války prodat starou stříkačku a koupit novou.

---

²⁴ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 63.

²⁵ Tamtéž, s. 63.

5.3 TJ Sokol Planá nad Lužnicí

Rok 1918 je rokem vzniku Sokola v Plané nad Lužnicí. „Dne 8. prosince 1918 byla založena tělovýchovná jednota Sokol v Plané nad Lužnicí pod patronací táborské sokolské jednoty – župa Jana Žižky z Trocnova.“²⁶ Byl ustaven první výbor a zvolen první starosta jednoty Jan Boháč. Mezi členy výboru byl také jeden, který začal psát kroniku Sokola. Nápad na založení Sokola v Plané nad Lužnicí přišel od Bedřicha Beneše, bratra ministra zahraničních věcí, který byl v té době mlynářem na Soukeníku.²⁷ Již při založení měli členové TJ Sokol vypracovaný návrh sokolovny ve stylu staročeské chalupy, kvůli nedostatku peněz se ale tento nápad nerealizoval.

5.4 Spolek pro okrašlování a ochranu domoviny

Tento spolek zahájil svou činnost v jedněch z nejtěžších let země. „Jeho ustavující valná hromada se konala 19. dubna 1914 a při svém vzniku měl 30 členů – plánských obyvatel.“²⁸ Kromě členů spolku mu finančně přispívali i lidé, kteří Planou pravidelně navštěvovali v letních měsících. Výbor spolku měl šest členů, a kromě něj existoval ještě podvýbor bytový. Ten měl na starosti činnost, kterou bychom dnes nazvali jako marketing a také obstarávání bytů pro letní návštěvníky Plané nad Lužnicí.

Pro obec měl spolek velký význam. Zasadil se o oživení podnikání, a především došlo jeho zásluhou k probuzení místního cestovního ruchu. Díky činnosti spolku pro okrašlování a ochranu domoviny bylo v Plané upraveno náměstí, cesta a chodník k nádraží, lavičky v obci, vysazeno několik stromů okolo silnic do obce i přímo v obci a další.²⁹ „Jeho zásluhou vznikl rovněž pomník plánským obětem 1. světové války, jenž byl 20. srpna 1920 v Plané slavnostně odhalen.“³⁰ Pro všechny členy to byla volnočasová aktivita, velmi bohubilá a obdivuhodná, spolek se u místních obyvatel čelil velké oblibě, zvelebovali místa veřejně přístupná a zkrášlovali i okolí obce. Jejich činnost měla pro Planou nad Lužnicí velký význam a byla obrovským přínosem.

---

²⁶ TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 1.

²⁷ Srov. *Obecní Kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOKA Tábor, s. 11 [online].

²⁸ VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 65.

²⁹ Srov. *Obecní Kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOKA Tábor, s. 102-106 [online].

³⁰ VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 65.

6 Volnočasové aktivity v letech 1918-1939

Období po první světové válce díky vzniku Československa nazýváme často také obdobím první republiky. Na území Československé republiky žili kromě Čechů a Slováků také Maďaři, Němci nebo Poláci. Z počátku byla ČSR rozdělena na samosprávné celky – Čechy, Moravu, Slezsko, Slovensko a Podkarpatskou Rus, později bylo Slezsko spojeno s Moravou. Československo ale nemělo dobré vztahy se svými sousedy, už po 1. světové válce se pohraniční Němci snažili o odtržení. Dobrá nebyla situace ani na hranicích s Maďarskem nebo Polskem. Tento stav bohužel trval až do 2. světové války a usnadnil nacistům zabrání našeho území.

První světová válka zanechala následky v podobě ztrát, a to jak lidských, tak ekonomických. Československo ale válečné obtíže překonalo poměrně dobře, vytvořilo si kvalitní základ pro další rozvoj a hospodářský růst. Naneštěstí ale v roce 1929 přichází hospodářská krize, která vše opět komplikuje. Do té doby stabilní politická situace se začala otřásat. Krajně levicové strany jako komunisté nebo krajně pravicové s fašistickým nádechem se snažily ujmout moci. Prezidentem byl od vzniku ČSR až do roku 1935 Tomáš Garrigue Masaryk. V roce 1935 se funkce vzdal a v pozici prezidenta Československé republiky jej nahradil Edvard Beneš.

Fašismus nastoupil v Německu výrazněji v roce 1933, významnou a zásadní roli hrál Adolf Hitler, který zastráhal okolní státy a vyhrožoval další válkou. V září roku 1938 stál také za dohodou „o nás, bez nás“, kdy se Německo, Itálie, Francie a Velká Británie domluvily na připojení Sudet k Německu. V reakci na tuto událost Edvard Beneš emigroval, na jeho místo prezidenta se dostal Emil Hácha. Rok 1939 se zapsal do českých dějin jako začátek okupace, Československé území bylo okupováno německou armádou a také byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava.

6.1 Dobrovolný hasičský sbor – Sezimovo Ústí

Dobrovolní hasiči v Sezimově Ústí kontinuálně hasili požáry a účastnili se veřejných akcí. V roce 1933 se v Sezimově Ústí konalo okrskové hasičské cvičení, které proběhlo na zdejším náměstí. Účastnili se ho jak hasiči muži, tak složky žáků, dívek a žen, předveden byl i požární poplach.³¹ Kromě místních dobrovolných hasičů se cvičení účastnily i hasičské

---

³¹ Srov. *Obecní kronika Sezimovo Ústí. (1933) 1935-1945.* SOKA Tábor, s. 30-31 [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

spolky z okolních obcí. Celý den byl zakončen taneční zábavou v místním hostinci. Roku 1936 zakoupil sezimovoústecký hasičský sbor osobní automobil k vožení stříkačky. Následující rok dostal hasičský sbor darem novou schrán postavenou na zahradě školy. K této příležitosti uspořádala obec ve spolupráci s hasičským sborem slavnost.

6.2 Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“

V dobách po první světové válce existoval i v Sezimově Ústí divadelní spolek. Vznikl v roce 1933, byl čistě nepolitický, vzdělávací a při svém založení měl 33 členů.³² Hned po založení byla schválena koupě jeviště od Jednoty proletářské tělovýchovy. Pokrok připravoval a nacvičoval různá představení, která pak předváděl na veřejnosti při zvláštních příležitostech. Roku 1936 sehráli hned několik představení, jedno z nich nacvičil spolek s dětmi ze školy a výtěžek z tohoto vystoupení putoval na dětské školní potřeby.³³ Představení bylo výborně nacvičeno i provedeno, u obecnstva mělo velký ohlas. Mnoha divadelním představením se věnovala také místní škola. Učitelé nacvičovali s dětmi divadelní hry, se kterými poté vystupovali na veřejnosti. Divadelní hry byly často navštěvovány paní Hanou Benešovou, manželkou tehdejšího prezidenta.

Kromě nacvičování divadelních představení pořádal spolek každý rok ples. Ten byl jak výzdobou, tak klidným průběhem jedním z nejlepších plesů v obci.

6.3 Jednota proletářské tělovýchovy – Sezimovo Ústí

Rok 1921 je pro Sezimovo Ústí historickým mezníkem, co se sportovních aktivit týče. Byla totiž založena Jednota proletářské tělovýchovy (JPT). Na svém začátku sdružovala okolo 120 členů.³⁴ Cvičila se hlavně prostná a pochodová cvičení, kromě klasické gymnastiky sdružovala Jednota i odbor cyklistický a odbíjenou. Družstvo odbíjené se řadilo mezi nejlepší na Táborsku a v jižních Čechách. JPT vykonávala svou činnost v sále hostince U Křivánků. Hostinec U Křivánků dodnes funguje a nachází se stále na stejném místě. Naproti přes řeku od hostince se nachází fotbalové hřiště, kde začal příběh fotbalu v Sezimově Ústí.

Sezimovoústečtí fotbaloví nadšenci založili v roce 1926 fotbalový odbor JPT.³⁵ Tento odbor se stal velmi rychle populárním a početným. Nejdříve ale bylo třeba sehnat místo, kde by se dalo vybudovat hřiště a také bylo třeba takové úkony nějak financovat. S tím jim

---

³² Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí*. (1933) 1935-1945. SOKA Tábor, s. 183 [online].

³³ Srov. *Tamtéž*, s. 118.

³⁴ Srov. PIVODA, Aleš. *Fotbalové Táborsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 41-42.

³⁵ Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí*. (1933) 1935-1945. SOKA Tábor, s. 349-350 [online].

nepomohli ani představitelé města. „Sezimovoústecký fotbal si musel svou cestu na výsluní vyšlapávat sám, bez pomoci a přispění jiných. A tak agilní činovníci klubu i sami hráči pátrali v okolí – a vypátrali zajímavý pozemek, který se jim zamlouval a pro provozování „footballu“ by se docela hodil.“³⁶ Jediným problémem bylo, že tento pozemek se nacházel mimo území Sezimova Ústí, spadal do katastru obce Radimovice u Želče. Obecní úřad Radimovic vyšel fotbalovým nadšencům vstříc a louku za řekou jim pronajímal. V té době ale ještě neexistovala přes řeku lávka, a tak byl sezimovoústecký fotbalový oddíl možná jediný oddíl v republice, který musel k dopravě na hřiště využívat loďky.

Kvůli tomu, že byl fotbalový oddíl součástí tělovýchovné jednoty, mohl hrát pouze přátelská utkání. Fotbal v rámci Jednoty neměl vlastní soutěž. I proto se fotbalový odbor zanedlouho osamostatnil.

V průběhu času se rozmohla silná perzekuce proletářského tělocvičného hnutí a zákaz cvičení školní mládeže. Toto se bohužel dotklo i Jednoty, neboť tento zákaz přišel vhod učitelům na místní škole. Na návrh řídicího učitele byla Jednota předmětem interpelace v tehdejší národní shromáždění.³⁷ Výsledkem interpelace bylo bohužel zastavení cvičení žactva.

Následující léta nic podstatného nezměnila, kromě toho, že klub se stal členem STAKU – Sportovního tělocvičného amatérského či atletického klubu.

6.4 AC Stadion Sezimovo Ústí

AC Stadion Sezimovo Ústí byl název odděleného odboru míčových sportů z původní JPT. AC Stadion vznikl v roce 1932.³⁸ O tři roky později se Stadionu podařilo ukořistit první důležité vítězství, místní fotbalisté vyhráli turnaj pod záštitou primátora hlavního města Prahy. Až v roce 1939 se AC Stadion Sezimovo Ústí stává členem Jihočeské župy fotbalové.

6.5 DSK Sezimovo Ústí

DSK Sezimovo Ústí je druhým fotbalovým klubem, který vznikl v Sezimově Ústí. Stalo se tak v roce 1934 za podpory strany národních socialistů. Klub finančně podporoval

---

³⁶ PIVODA, Aleš. *Fotbalové Táborsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 42.

³⁷ Srov. KLIMEK, Hynek; JANKOVEC, Otakar; BENEŠ, Bedřich a kol. *Sezimovo Ústí – město, které se zrodilo dvakrát*. České Budějovice: Růže, 2009. ISBN 978-80-86975-35-1, s. 76.

³⁸ Srov. PIVODA, Aleš. *Fotbalové Táborsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 42.

také tehdejší ministr zahraničních věcí – Edvard Beneš.³⁹ DSK měl začátky o mnoho snazší než AC Stadion, mohl se spolehnout na finanční podporu, měl k dispozici oblečení i pozemek. Přestože počáteční cestu měl klub mnohem jednodušší, nepomohlo mu to při zápasech. DSK Sezimovo Ústí se stal otloukáčkem, stále jen prohrával a po dvou letech neúspěšného snažení svou činnost ukončil.

6.6 Sbor dobrovolných hasičů – Planá nad Lužnicí

Po první světové válce, v době vzniku samostatné Československé republiky, se členové hasičského sboru účastnili všech oslav, které byly při této příležitosti pořádány. Dobrovolní hasiči jako celek přispěli také na pomník padlým obyvatelům Plané nad Lužnicí v první světové válce. V roce 1922 proběhla rekapitulace dosavadní činnosti sboru, při které se zjistilo, že sborem již prošlo 105 členů včetně 3 starostů, v tomto roce měl sbor 30 členů a dva z nich patřili k zakládajícím členům.⁴⁰

Roku 1928 slavili plánští hasiči 50 let své existence. K této příležitosti uspořádali velkou slavnost, které se účastnilo mnoho obyvatel Plané i blízkého okolí.⁴¹ Součástí slavnosti byl i kostýmovaný průvod, který šel od nádraží až k pomníku obětí první světové války. Zde pronesl proslov župní starosta. Oslav padesáti let se účastnily i sbory dobrovolných hasičů z okolních obcí, například Sezimova Ústí, Čekanic nebo Tábora.

Další zprávy o práci dobrovolných hasičů se objevují v kronice obce, ale spíše sporadicky. Jsou zde záznamy o hašení větších požárů, například ve strojovně dílny pana Pánka, kde byly poškozeny i stávající stroje.⁴² Dobrovolníci velmi často řešili požáry slámy, pomáhali s organizací různých kulturních a společenských akcí a dělali požární dozor.

6.7 Pěvecký sbor „Záboj“ a hudební kroužek „Kalafuna“

Ve dvacátých letech dvacátého století vznikly v Plané nad Lužnicí hned dvě sdružení věnující se hudbě a zpěvu. V roce 1921 byl založen hudební kroužek „Kalafuna“, který měl dvanáct členů a o rok později, v roce 1922 vznikl pěvecký sbor „Záboj“ s třiceti členy.⁴³ Obě uskupení sdružovala dospělé osoby – muže i ženy. Členové nacvičovali různé skladby

---

³⁹ Srov. *Obecní kronika Sezimovo Ústí. (1933) 1935-1945. SOKA Tábor, s. 350 [online].*

⁴⁰ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 63.*

⁴¹ Srov. *Obecní kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956. SOKA Tábor, s. 32-33 [online].*

⁴² Srov. *Tamtéž, s. 39-137.*

⁴³ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 66.*

a s těmi poté vystupovali na veřejných akcích, seznamovali tak veřejnost s krásou české hudby.

V červenci roku 1933 pořádal pěvecký sbor „Záboj“ veřejný koncert k příležitosti oslav 10 let své existence, koncert se konal v hotelu Lužnice.⁴⁴ Členové sboru předvedli díla významných českých skladatelů – Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka atd. Díky skvělému vedení pěvecký sbor prosperoval a koncert přinesl pozitivní ohlasy publika i přes ne zrovna příznivou dobu.

6.8 Obecní knihovna Planá nad Lužnicí

Veřejná knihovna v obci Planá nad Lužnicí byla založena roku 1923. Knihovna byla umístěna v prvním patře místní obecné školy, v jedné samostatné skříni. Knihy se půjčovaly vždy v neděli od 2 do 3 hodin odpoledne od října do května.⁴⁵ Kromě obecní knihovny existovala ještě knihovna hasičská, sokolská, učitelská, žákovská nebo farní.

6.9 Sportovní klub – Planá nad Lužnicí

Sportovní klub v Plané nad Lužnicí byl poprvé založen již před 1. světovou válkou, kvůli nezájmu místních obyvatel ale brzo po svém založení klub zanikl. Díky zájmu pražských akademiků, kteří jezdili do Plané na léto, je klub znovu založen v roce 1920.⁴⁶ Sportovní klub sdružoval všechny zájemce, kteří chtěli v létě provozovat sportovní aktivity. Pod křídly klubu bylo možné provozovat tenis, plavání a veslování. Bohužel ani druhé založení nebylo konečné, kluby vytrval jen několik sezón a poté opět zanikl. Díky místní mládeži a jejímu zájmu došlo ke třetímu založení klubu v roce 1933. Klub měl k dispozici pronajaté hřiště s rozlohou 4 000 m². Sportovní klub se nejvíce soustředil na kopanou, která se také stala jeho hlavním sportovním odvětvím. Všichni se ale snažili, aby se portfolio klubu rozšířilo o další sporty.

---

⁴⁴ Srov. *Obecní Kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOkA Tábor, s. 86 [online].

⁴⁵ Srov. *Tamtéž*, s. 39.

⁴⁶ Srov. *Tamtéž*, s. 18.

6.10 Federace dělnické tělovýchovné jednoty (F.D.T.J.)

Federace vznikla 19. března 1922, jejím prvním starostou se stal Václav Lukeš, F.D.T.J. sdružovala 116 členů. František Jirků byl vedoucí oddílu mužů, ženy měla na starosti M. Prošková.⁴⁷

6.11 Dorost Československého červeného kříže

Dorost Československého červeného kříže založila v Plané nad Lužnicí místní učitelka Augusta Šustová. Do spolku se téměř ihned po jeho založení přihlásilo 105 členů.⁴⁸ Vzhledem ke spojitosti s Červeným křížem bylo cílem činnosti spolku vychovat a připravit mladé na zdravotní pomoc druhým. Mezi první aktivity realizované ve volném čase, které spolek nabízel, patřily přednášky. Tématy přednášek byla například první pomoc, zdravá výživa či sběr léčivých bylin. Pro zatraktivnění činnosti pro veřejnost založili představitelé Dorostu Československého červeného kříže dětské divadlo s jevištěm v hotelu Lužnice. Kromě přípravy mladistvých ke zdravotní pomoci spolek například organizoval výlety po okolí, účastnil se různých dobročinných akcí a poskytoval kroužky ručních prací.

Při příležitosti 80. narozenin T. G. Masaryka byla vybrána jedna členka Dorostu Československého červeného kříže – Jaroslava Turnovská. Ta společně s vedoucí spolku Augustou Šustrovou vyjela do Prahy, kde předala za plánské občany gratulaci k jubileu tehdejšímu prezidentovi.⁴⁹ V té samé době se v Plané nad Lužnicí konaly oslavy na počest T. G. Masaryka a jeho narozenin, na kterých vystoupily i děti Dorostu. Děti Dorostu ukázaly své umění i při příležitosti slavnostního otevření sokolovny v Plané nad Lužnicí.

Neobvyklá činnost, kterou se plánský Československý červený kříž dostal do širšího povědomí, byla pomoc chudým dětem z Podkarpatské Rusi. Byly to počátky charitativní činnosti v místním spolku, členky Dorostu posílaly do Podkarpatské Rusi balíčky s různými potřebnými věcmi. Dalším záslužným činem spolku byla tzv. mléčná akce, která se konala v roce 1933 v místní škole. Vybráno bylo několik dětí, které po lékařské prohlídce potřebovaly mléko nejvíce, přidělováno jim bylo ¼ litru mléka denně a mléko bylo hrazeno z pokladny Československého červeného kříže.⁵⁰ Vzhledem k úspěchu této akce a ke zlepšení zdravotního stavu vybraných dětí při další lékařské prohlídce, bylo později v této akci

---

⁴⁷ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 66–67.

⁴⁸ Srov. *Obecní Kronika Planá nad Lužnicí*. 1923-1956. SOkA Tábor, s. 80 [online].

⁴⁹ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 67.

⁵⁰ Srov. *Obecní Kronika Planá nad Lužnicí*. 1923-1956. SOkA Tábor, s. 90 [online].

pokračováno. Červený kříž oslovil místní firmy a ty se na nákupu mléka pro chudé děti podílely.

6.12 Liga československých motoristů, skupina Planá nad Lužnicí

Liga motoristů sdružovala převážně pány se stejnými zájmy. Založena byla mezi lety 1931 a 1932, původně byli součástí ligy nejen plánští, ale i táborští. Nicméně později byl mnohem větší zájem ze strany obyvatel Plané, a tak se v roce 1933 liga osamostatnila.⁵¹ Funkcionáři ligy byli muži různých profesí, například správce statku, architekt nebo právník. Spolek sídlil v hotelu Lužnice v Plané, měl dvacet členů. Jejich cílem bylo vychovat slušné řidiče a postarat se tak o větší bezpečnost na silnicích. Kromě ovlivňování chování řidičů motorových vozidel se členové ligy snažili také o propagaci Plané nad Lužnicí, o zvýšení její návštěvnosti a o větší motoristickou turistiku v Plané a jejím okolí.

6.13 Včelařský spolek

Planá nad Lužnicí měla také obyvatele, kteří byli nadšení včelařstvím. Tento obor byl v Plané vždy velmi oblíben, proto je trochu s podivem, že spolek zabývající se touto činností je zde založen až v roce 1934. Podnět k založení včelařského spolku přišel od Jana Boháče a Josefa Kristla. „Spolek, který byl založen s působností pro Planou a okolí, konal I. svoji valnou hromadu 18. února 1934 v hotelu U Lužnice.“⁵² Veřejně nebyl včelařský spolek příliš vidět, jeho pozornost se soustředila na praxi a předávání zkušeností mezi svými členy.

6.14 Kroužek šachistů

Kroužek šachistů byl založen dvakrát. Kdy se tak stalo poprvé, není bohužel známo. Jeho znovuzaložení datujeme do roku 1936. Dle svého motta chtěli nahradit hru v karty „ušlechtilou zábavou“. Plánských šachistů bylo devět a ti se pravidelně scházeli v restauraci U Lužnice.⁵³ Členové šachistického kroužku sdíleli svou radost ze svého zájmu – hry šachů. Utkávali se spolu při svých pravidelných schůzkách a předávali si poznatky.

---

⁵¹ Srov. *Obecní kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOkA Tábor, s. 83 [online].

⁵² Tamtéž, s. 94.

⁵³ Srov. Tamtéž, s. 115.

6.15 Kopaná v Plané nad Lužnicí (SK Planá)

Kopaná se do Plané vrátila ihned po skončení první světové války, klub SK Planá byl podruhé založen 10. srpna 1919. Činovníci klubu se postarali o vybudování nového fotbalového hřiště.⁵⁴ Družstvo fotbalistů bylo tvořeno sportovně nadanými muži, většina z nich se kromě fotbalu věnovala také hraní tenisu. Rok 1923 byl pro fotbalové družstvo Plané značně úspěšný. V následujícím roce muselo být nedávno vybudované hřiště zrušeno, protože majitel pozemku ho již nechtěl dále pronajímat. Důsledkem tohoto byl úpadek kopané a její nahrazení tenisem.

Rok 1929 je rokem pomalé obnovy fotbalového nadšení, plánský tým už sehrál několik zápasů a mezi jeho členy patřili i hráči z Prahy. Řádný klub SK Planá nad Lužnicí byl ustaven v roce 1931.⁵⁵ O hráče nebyla nouze, ale o finanční prostředky bohužel ano. Fotbalový tým podporovali místní živnostníci.

6.16 Hokej – Planá nad Lužnicí

Lední hokej se v Plané hrál neoficiálně již dlouho před založením prvního oddílu. Ten byl založen až v roce 1934.⁵⁶ Vzhledem k době pochopitelně neměli místní hokejisté k dispozici žádný zimní stadion, všechny své zápasy tak hráli uprostřed přírody na zamrzlém rybníku. Během 2. světové války hokejový oddíl v Plané nad Lužnicí neexistoval, byl rozpuštěn.

6.17 TJ Sokol Planá nad Lužnicí

Na začátku měla jednota potíže se získáním kvalifikace cvičitelů, jako první se začalo se cvičením prostných a rytmikou. Z táborského Sokola byla později zapůjčena bradla, a tak mohli členové plánského Sokola cvičit i na tomto nářadí. „V červenci 1919 již byla uspořádána úspěšná besídka, kde však účinkovaly pouze ženy, dorostenky a žákyně.“⁵⁷ V následujícím roce členové uspořádali první veřejné vystoupení, na které se přišlo podívat skoro tisíc diváků.

---

⁵⁴ Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 13.

⁵⁵ Srov. Tamtéž.

⁵⁶ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 87.

⁵⁷ TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 1.

Hospodaření jednoty bylo nejčastěji dotováno dary. Přestože finanční situace nebyla úplně dobrá, Sokol odmítl dar od velkostatkáře Harracha kvůli jeho chování v první světové válce. Tato událost nepříznivě ovlivnila provádění pozemkové reformy, kde si Sokol nárokoval pozemek na stavbu koupaliště a případně i parcelu pro sokolovnu. Až po zákroku místních funkcionářů byl pozemek TJ Sokol v Plané nad Lužnicí přidělen. Činnost jednoty byla na svou dobu velmi pokroková a uznávaná.

Tělocvičné jednoty spolu spolupracovaly napříč republikou. Díky tomu přijela do Plané prázdninová kolonie dětí Sokola Prahy 7 a Nuslí, děti se zúčastnily veřejného cvičení v zahradě hotelu Lužnice a sklidily velký úspěch.⁵⁸ Sokol dokázal překonat různé potíže, které ho potkaly, mnohdy byly i osobního rázu. V roce 1923 přišel první zásadnější úspěch, družstvo mužů vybojovalo na závodech v Kardašově Řečici 4. místo.⁵⁹ Vzhledem k tomu, že mimo svou činnost v Sokole chodili běžně do práce, byly jejich výsledky opravdu obdivuhodné. Následně pořizuje jednota vlastní kroje, ve kterých se účastní sletu v Českých Budějovicích a později v Soběslavi. Zakoupen byl také prapor jednoty.

V roce 1925 bylo členy plánského Sokola 59 mužů, 18 žen, 13 dorostenců, 8 dorostenek, 22 žáků a 14 žaček.⁶⁰ Kromě cvičení organizovali členové i různé besídky a vystoupení, kde ukazovali své umění, ale také třeba šibřinky nebo večer písní. Následující rok členové nacvičovali na 8. všesokolský slet, kterého se poté také účastnili, po návratu ze sletu zorganizovali veřejné cvičení v hotelu Lužnice. Kromě členů TJ Sokol Planá nad Lužnicí se zúčastnily i jednoty z Chýnova, Soběslavi a Dráchova.

Do činnosti Sokola zasahovaly samozřejmě i mezilidské vztahy a neshody. Tyto se projeví například kvůli projevu pronesenému při příležitosti oslav 28. října roku 1927, pro některé funkcionáře byl příliš levicově naladěný.⁶¹ Rok 1928 se nesl ve znamení oslav výročí 10 let od založení Sokola a tento rok byl pro plánskou jednotu i poněkud revoluční, protože se rozhodli pořídit kino-promítací přístroj.⁶² Při prvním promítání byl sál beznadějně vyprodán. Pro kruté mrazy bylo nadcházející zimu cvičení přerušeno. Následně koupila plánská jednota od té tábořské dřevěný pavilon, který postavili v Plané jako sokolovnu. Všichni členové měli povinnost účastnit se stavby nebo museli zaplatit poplatek.

---

⁵⁸ Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOkA Tábor), s. 1.

⁵⁹ Srov. Tamtéž, s. 1-2.

⁶⁰ Srov. Tamtéž, s. 2.

⁶¹ Srov. Tamtéž.

⁶² Srov. Tamtéž.

„5. července 1930 byla slavnostně otevřena nová sokolovna.“⁶³ Vzhledem k tomu, že jednota vlastnila budovu, nabrala jejich práce na obrátkách. Nedlouho po otevření sokolovny byl uspořádán pěvecko-hudební večer, jednota získala také oponu a první kulisy a začala se velmi výrazně věnovat i divadelním představením. To se nelíbilo představitelům ochotnického divadelního spolku Tyl a vznikly tak jisté spory.

V roce 1932 probíhalo proti TJ Sokol Planá nad Lužnicí řízení ve věci úmrtí nezletilého žáka. Po oslavách 100. výročí M. Tyrše spadl žák 1. třídy reálky B. Souček do lomu, bohužel po převozu do nemocnice zemřel. Vyšetřování prokázalo, že smrtelné zranění si žák způsobil sám, a tak byla TJ očištěna.⁶⁴

Družstvo odbíjené Sokola Planá nad Lužnicí získalo v roce 1933 titul mistra župy. Poprvé bylo vytvořeno pod Sokolem družstvo ledního hokeje, a to v následujícím roce. Další rok byla v TJ poněkud rušná valná hromada, několik členů, kteří byli zvoleni jako funkcionáři, tuto roli nepřijalo.⁶⁵ Další běžné činnosti jednoty dále pokračovaly, cvičenci se účastnili sokolských sletů, pořádali se umělecké večery, šibřinky (sokolské maskarní), hrála se divadelní představení a promítalo se v biografu.

Rok 1936 byl ve znamení úpadku. Méně častá byla tělocvičná činnost u mužů i žen. Většinu dorostenců přetáhl nově založený Sportovní klub. Jednotě a jejím členům se ale dostalo i pocty, nesli přes obec olympijskou pochodeň. Jeden z mladých cvičenců ji dokonce předával v Sezimově Ústí přímo panu prezidentovi, Edvardu Benešovi. Byla zakoupena aparatura a rozšířeno zvukové vybavení biografu. Prvním filmem, který se s novým vybavením promítal, byla *Polská krev*.⁶⁶ Stav členstva rok od roku klesal, mohl za to vznik Sportovního klubu, ale také zvláštní politická atmosféra. V roce začátku 2. světové války byla tělovýchovná činnost jednoty přesunuta výhradně dovnitř sokolovny. Nastaly krušné časy.

6.18 Petrův zdar - rybáři

„Dne 6. Zář 1925 se konala v hotelu Lužnice v Plané nad Lužnicí ustavující schůze rybářského klubu.“⁶⁷ Na ustavující schůzi se sešlo 11 členů, kteří ze svého středu zvolili předsedu. Prvním úkolem předsedy klubu bylo vyjednávání s majiteli rybolovných práv. Klub

---

⁶³ TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 3.

⁶⁴ Srov. Tamtéž.

⁶⁵ Srov. Tamtéž.

⁶⁶ Srov. Tamtéž, s. 4.

⁶⁷ BUMBA, František a kol. *Petrův Zdar 50 let. 1925-1975*. Tábor: Jihočeské tiskárny, 1975. (sign. A 879, SOKA Tábor), s. 8.

potřeboval některé vody získat pro sebe, aby bylo kde rybolov provozovat. V následujících dvou letech se od založení nic podstatného nezměnilo, počet členů se zvýšil o jednoho, ale vyjednávání o právech na rybolov bylo stále bez kýženého výsledku. Až v roce 1928 došlo k zásadní události. Obecní zastupitelstvo vyhovělo žádosti klubu a pronajalo Petrovu zdaru část řeky k rybolovu. Roční nájem této části řeky v oblasti patřící Strkovu činil tisíc korun ročně. Klub na nájemné získával peníze ze svých zdrojů – za rybaření v jejich oblasti vybíral poplatky – menší od rybářů místních, větší od rybářů cizích (hostů), největší poplatky byly pro rybáře z Tábora.⁶⁸

Roku 1929 udělil svaz první pokutu za chytání bez rybářského lístku, pokuta činila dvě stě korun. V roce 1931 se stal Petrův zdar členem Poříčnického svazu rybářského.⁶⁹ V následujících letech klub rozšiřoval svou činnost a zvětšoval svůj majetek. Pronajali si Humlův vír, vysadili kapři i štičí násadu, zakoupili také novou rybářskou síť. Mimo to došlo k větší diferenciaci rybářských lístků – lístky pro hosty byly odděleny časem (na dva nebo na tři týdny), přibyly lístky pro děti, a to buď na měsíc, nebo na celou sezonu. Klub měl také ustanoveného svého hajného, který hlídal revír a pokutoval pytláctví. To se v průběhu let dařilo mírnit. Roku 1935 bylo velké sucho a v jeho důsledku přišel Petrův zdar asi o 250 kilogramů ryb.⁷⁰ Stav členů se pohyboval stále okolo patnácti. V roce 1938 se klub rozhodl, že si pronajme Humlův vír na dalších 6 let. Rybářům s rybářským lístkem bylo povoleno chytat na tři udice, dvě z toho mohly být na dravce. „Povolením chytání od 1. dubna do 15. června byl klub poškozen tím, že byly chytány i ryby chráněné a úplně byla vychytána jarní násada.“⁷¹

Vzpomínka p. Jana Jakoubka

Pan Jakoubek byl jedním z mužů, kteří stáli u zrodu rybářského klubu, a dokonce i u nápadu na jeho vytvoření. Podle jeho vzpomínání si na řece před vznikem Petrova zdaru dělal každý, co chtěl. Rybařina byla v Plané a jejím okolí velmi oblíbená volnočasová aktivita. Díky velké vášni, kterou zdejší rybáři měli, se často chytalo načerno. Pytláci neměli jakékoliv povolení ani svolení od majitelů úseků řeky. Nejčastěji chodili rybařit v noci. Ryby chytali na šňůry s háčky, které přivazovali na jedné straně ke stromům a na druhou upevnili kámen nebo jiné závaží. Ráno tak přišli k hotovému a jen vylovili ryby chycené do pasti.

⁶⁸ Srov. BUMBA, František a kol. *Petrův Zdar 50 let. 1925-1975*. Tábor: Jihočeské tiskárny, 1975. (sign. A 879, SOKA Tábor), s. 8.

⁶⁹ Srov. Tamtéž, s. 9.

⁷⁰ Srov. Tamtéž.

⁷¹ Tamtéž, s. 10.

„Založením spolku pytláctví sice neskončilo, ale přece jen ho ubývalo. Především zásluhou nás členů. Konali jsme pochůzky kolem říčních břehů, zkrátka svou řeku jsme si hlídali nejen ve dne, ale i v noci.“⁷²

S návrhem na založení rybářského spolku přišel výbor místního Sokola. Podmínky pro rybaření v začátku nebyly jednoduché, členové Petrova zdaru museli jednat s majiteli úseků řeky, často si jisté úseky pouze pronajímali. Někdy platili nájem v penězích, někdy v naturáliích – nachytaných rybách.⁷³ Podle pana Jakoubka chodili všichni rybáři k vodě hlavně kvůli klidu a relaxaci v přírodě u čisté vody. Často si od vody ale odnesli úlovek, v tu dobu museli dodržovat spolkové ujednání a malé ryby pouštět zpátky do řeky. Nic nebylo ale oficiálně dáno ani postihováno, a tak se spoléhalo na poctivost. Rybářů v té době bývalo u řeky málo a voda byla tak čistá, že bylo krásně vidět až na písčité dno.⁷⁴

7 Volnočasové aktivity v období Protektorátu Čechy a Morava

V roce 1939 byl vyhlášen na území ČR Protektorát Čechy a Morava, naše území bylo nejdříve osekáno o Sudety, které byly přiřknuty Německu, a poté německá armáda převzala kontrolu nad celým naším územím. Prezident protektorátu byl Emil Hácha, vyšší moc ale měli nacističtí němečtí představitelé.

Ještě před vypuknutím druhé světové války se v Československu strhla vlna emigrace. Ve vzduchu už bylo cítit napětí kvůli tlaku nacistické ideologie a počínající diskriminaci židovské menšiny.

Druhá světová válka oficiálně začala 1. září 1939, kdy Německo, vedené Adolfem Hitlerem, napadlo Polsko. V následujícím roce Edvard Beneš ustanovil v Londýně exilovou vládu, Prozatímní státní zřízení. Proslavil se Československý odboj, který usiloval o obnovení Československa a porážení nacismu, československá zahraniční vojska bojovala na straně Spojenců, mnoho československých vojáků odešlo do Anglie. Z našich zahraničních vojáků si udělali vynikající jméno českoslovenští letci. Největší úspěch odboje byl uskutečněný atentát na Reinharda Heydricha, zastupujícího říšského protektora. Atentát byl proveden dvěma vycvičenými parašutisty, Janem Kubišem a Jozefem Gabčíkem. To bylo pro nacisty jako přilítí oleje do ohně, Reinhard Heydrich totiž na následky atentátu 4. června 1942

---

⁷² BUMBA, František a kol. *Petrův Zdar 50 let. 1925-1975*. Tábor: Jihočeské tiskárny, 1975. (sign. A 879, SOKA Tábor), s. 16.

⁷³ Srov. Tamtéž, s. 16.

⁷⁴ Srov. Tamtéž.

zemřel.⁷⁵ Nacisté se poté chtěli pomstít, pátrali po atentátnících všude možně, následkem atentátu byly také vypáleny obce Lidice, Ležáky a další. Jan Kubiš a Jozef Gabčík poté zemřeli, když spolu s dalšími výsadkáři podlehli nacistickému obléhání v kostele sv. Cyrila a Metoděje.

Okupaci Československa a vliv nacistické ideologie nejvíc odnesla židovská komunita, ale výrazně byli zasaženi i Romové. Život v Protektorátu se řídil podle norimberských zákonů. Židé byli nuceni na veřejnosti nosit viditelně na oblečení šesticípou hvězdu, nesměli se účastnit veřejného života, byl jim zabavován majetek a později byli téměř všichni transportováni do koncentračních táborů.

Už na začátku války proběhla výrazná vlna zatýkání představitelů Československa (zatčen a uvězněn byl například Josef Čapek nebo Ferdinand Peroutka). Nedlouho poté bylo na území Protektorátu zavedeno přidělové hospodářství. Obyvatelé museli nahlásit počty hospodářských zvířat, za zatajení hrozil postih. V listopadu roku 1939 byly uzavřeny vysoké školy. Původně bylo uzavření na tři roky, ovšem nakonec byly vysoké školy uzavřeny až do konce války. Nacisté se tak snažili zamezit tomu, aby vzdělaní lidé rozpoutávali povstání.

Počátek konce války nastal v roce 1945, v různých městech na území Čech i Moravy propuklo květnové povstání českého lidu. Československé území bylo částečně osvobozeno i americkou armádou, ta osvobodila Plzeň. Ruská armáda osvobodila 9. května 1945 Prahu, a to je považováno za konec 2. světové války.

7.1 Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“

Jako jeden z mála spolků v Sezimově Ústí, mohl i „Pokrok“ dále provozovat svou činnost. Omezení byli samozřejmě cenzurou. V době okupace hrál spolek hry pro děti i dospělé, v roce 1940 se hrála Divá Bára Boženy Němcové. Až rok 1942 znamenal pro spolek výraznější zásah okupantské cenzury a ve hře, která byla na programu, musely být provedeny změny. Změněn musel být i název, z „Palackého třída 27“ se tak stala „Ovocná tř. 27“, jméno Palackého nesmělo být na veřejnosti prezentováno.⁷⁶ Vzhledem k událostem na frontě, byla později činnost spolku zastavena, poslední hry byly sehrány v polovině roku 1944. Všechna představení se hrála v sále restaurace U Křivánků.

---

⁷⁵ Srov. ČORNEJ, Petr a Jiří POKORNÝ. *Dějiny českých zemí do roku 2000 ve zkratce*. Praha: Práh, 2000. ISBN 80-7252-026-1, s. 59-61.

⁷⁶ Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí*. (1933) 1935-1945. SOKA Tábor, s. 330-331 [online].

7.2 AC Stadion Sezimovo Ústí

Přestože válečná léta byla tragická a ovlivnila společenský život velmi negativně, fotbal na jihu Čech byl v rozmachu. Pro spoustu obyvatel Československa to byl únik z hrůz každodenního válečného života, mohli se fotbalem odreagovat od situací, které válka přinesla, jako bylo například uzavření vysokých škol, likvidace Československa, deportace židovských spoluobčanů do koncentračních táborů, heydrichiáda, vypálení Lidic a Ležáků a tak dále.

„Také Tábořsko v té době zažilo nemálo hrůz. Zatýkání vlastenců agenty gestapa, jejich vraždění na tábořském popravišti v sousedství místních kasáren... Masakr čtyřiatvacetí mužů z obce Lejčkov, které 9. května 1945 ještě stačili zastřelit v té době už definitivně poražení němečtí nacisté ustupující do amerického zajetí...“⁷⁷ Paradoxně k zvěrstvu, které se odehrávalo všude okolo, se fotbalu v Sezimově Ústí dařilo. Během let Protektorátu Čechy a Morava se sezimovoústecký fotbal dočkal velkého kvalitativního rozvoje. Mužstvo AC Stadion se probouvalo z třetí třídy jihočeské župy fotbalové až do první.

Příčinou tohoto úspěchu a rozvoje bylo postavení nové továrny společnosti MAS a rozjetí výroby v této továrně. Společnost MAS produkovala stroje, a tudíž do své výroby potřebovala spíše muže. Společnost nabízela práci mladým absolventům Bařovy školy práce ze Zlína i všem z Tábora a okolí, kteří měli zájem o solidní práci s dobrým výdělkem.⁷⁸ Díky přílivu mužské pracovní síly do Sezimova Ústí, nabral AC Stadion mnoho nových členů. To pomohlo klubu k vzestupu a AC Stadion se tak stal těžko porazitelným soupeřem pro okolní týmy.

7.3 SK MAS Sezimovo Ústí - fotbal

Nová část města Sezimovo Ústí se rapidně rychle rozvíjela, a to mělo vliv i na oddíl fotbalu ve městě. V roce 1941 změnil AC Stadion svůj název na SK MAS Sezimovo Ústí, stalo se tak po úspěšném jednání s vedením společnosti MAS. Místní fotbalisté také opustili hřiště na louce na levém břehu Lužnice, bylo jim postaveno nové působiště za dvorem zvaným „Bařov“.⁷⁹ Neoficiálně se označovalo jako hřiště na Kováku. Fotbalový stánek se nacházel na dnešním území areálu Centra odborné přípravy (COP).

O rozmachu fotbalu v době 2. světové války může svědčit několikanásobné navýšení počtu členů mezi roky 1942 a 1944. V roce 1942 hospodařil SK MAS s pětaticeti tisíci

---

⁷⁷ PIVODA, Aleš. *Fotbalové Tábořsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 43.

⁷⁸ Srov. Tamtéž.

⁷⁹ Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí*. (1933) 1935-1945. SOKA Tábor, s. 354 [online].

protektorátních korun a měl padesát pět členů. „O pouhé dva roky později, v roce 1944, už vykazoval sedm set dvacet členů! Tomu také odpovídal rozpočet, který se navýšil téměř osmnáctinásobně (!) na šest set dvacet tisíc protektorátních korun.“⁸⁰ Z válečného období a rozmachu firmy MAS pochází také označení „ševci“, které se udrželo až dodnes. Toto označení získali fotbalisté samozřejmě díky obuvnické firmě Baťa, jíž založili sourozenci Baťovi. Rok 1944 byl pro sezimovoústecký fotbal veleúspěšný. Dělnické posily z firmy MAS stály za zlepšením hry týmu. Hra SK MAS se zrychlila a zkvalitnila, na jaře 1944 se podařilo mužstvu ze Sezimova Ústí vyhrát 1. třídu Jihočeské župy footballové.⁸¹ Tento úspěch se opravdu zapsal do historie, vůbec poprvé totiž dokázali „ševci“ porazit své rivaly z DSK Tábor.

Podle vzpomínky pana Josefa Myslivce, hráče sezimovoústeckého klubu, na fotbalové zápasy v době Protektorátu, musela být při utkáních vyvěšena německá vlajka s hákovým křížem. Pan Myslivec zmínil i to, že v družstvu Plané nad Lužnicí hrávali většinou návštěvníci z Prahy a jednou se na fotbalové utkání byl podívat i slavný herec Vlasta Burian.⁸² V dalším roce přišli do Kovosvitu další zaměstnanci ze Zlína a někteří z nich opět posílili mužstvo SK MAS Sezimovo Ústí.

Fotbalová utkání se stala jedněmi z mála společenských událostí, kterých bylo povoleno se účastnit. Návštěvnost zápasů byla veliká i z důvodu toho, že prvními obyvateli nové části města byli zaměstnanci Baťových závodů, a ti byli ke sportu vedeni. Navíc nepsaným pravidlem byla oslava každého vítězství „ševců“. Místní obyvatelé tedy rádi využívali možnost setkat se v hledišti při sledování fotbalových zápasů. Toto společenské dění bylo velmi často a hojně zaznamenáváno v místním tisku, samozřejmě se jednalo pouze o reportáže z průběhu zápasů.

Na svém začátku měl SK MAS Sezimovo Ústí 6 základních odborů, kromě kopané to byla také házená, cyklistika, box, hokej, kuželkáři a později se přidali i šachisté.⁸³

7.4 Odbor boxu - SK MAS Sezimovo Ústí

Členové odboru boxu absolvovali v protektorátní době téměř sedmdesát zápasů a získali z nich více než 150 cen. Sezimovoústecký box si zajistil jméno nejlepšího oddílu jižních Čech, z jeho řad totiž pocházel i mistr ČSR, Boh. Lívanský. V následujícím roce byl

---

⁸⁰ PIVODA, Aleš. *Fotbalové Tábořsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 43.

⁸¹ Srov. Tamtéž, s. 44.

⁸² Srov. Tamtéž.

⁸³ Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí*. (1933) 1935-1945. SOKA Tábor, s. 354 [online].

odbor jedním z neúspěšnějších boxerských týmů z bývalého Protektorátu. Roku 1944 dokonce družstvo vycestovalo na mezinárodní zápas do Vídně, kde porazilo reprezentační tým Francie.⁸⁴ Boxerský odbor SK MAS tak v době okupace dělal dobré jméno českému sportu i v zahraničí.

7.5 TJ Spartak Sezimovo Ústí (házená SK MAS)

Oddíl házené v Sezimově Ústí započal svou činnost v době 2. světové války, když mnoho sportovních klubů zanikalo. Za války se házená hrála pouze v Táboře, Bechyni, Soběslavi, Mladé Vožici a v nově vzniklém klubu SK MAS Sezimovo Ústí.⁸⁵ Kromě mužského týmu hrály za Sezimovo Ústí házenou i ženy.

Ustavující valná hromada sportovního klubu MAS Sezimovo Ústí se konala 26. ledna 1941. Kromě stanovení členských poplatků byly například vybrány také barvy klubu, těmi se staly bílá a modrá. První valné hromady se zúčastnilo 30 zakládajících členů.⁸⁶ Mezi první oddíly sportovního klubu patřily kromě házené a fotbalu zimní sporty (hokej, bruslení, lyžování), atletika, tenis, stolní tenis, jízda na koni nebo oddíl šachistický. V únoru téhož roku se jednalo o připojení fotbalového klubu AC Stadion, jednání dopadla kladně a oba kluby začaly fungovat společně pod názvem SK MAS Sezimovo Ústí. První větší akcí, kterou sportovní klub pořádal, byl sportovní den v červnu téhož roku. Kromě závodů v běhu a cyklistice se hrála také utkání v házené a celý sportovní program byl doplněn koncertem.

Házenkáři využívali ke svému tréninku i nově postavené fotbalové hřiště na Kovosvitu, házená patří mezi první pravidelně provozované sporty pod hlavičkou sportovního klubu. „Prvním činovníkem byl František Šanda, který zkoušel házenou s několika hráči již v roce 1940 a byl pak nejlepším střelcem.“⁸⁷ V následujícím roce se konaly náborové do družstev házené, utvořila se první družstva a začaly se hrát první zápasy. Roku 1942 už byl házenkářský oddíl SK MAS Sezimovo Ústí přihlášen do bojů o mistrovský titul, a to hned s několika týmy (ženy, muži, dorostenci).

Pro zlepšení podmínek tréninku a možnosti organizování turnajů bylo vybudováno hřiště pro českou házenou u železniční zastávky. Sezimovoústečtí hráli v červenobílých dresech s rudou hvězdou, v mistrovských bojích sehráli muži celkem 31 zápasů, největší návštěvnosti se dočkalo utkání s pražskou Slavií, se kterou místní házenkáři jen těsně

⁸⁴ Srov. *Obecní kronika Sezimovo Ústí. (1933) 1935-1945.* SOKA Tábor, s. 355 [online].

⁸⁵ Srov. HAVEL, Petr. *75 let házené v Sezimově Ústí.* Sezimovo Ústí: Tělovýchovná jednota Spartak MAS Sezimovo Ústí, 2016. (sign. C 5951, SOKA Tábor), s. 9.

⁸⁶ Srov. *Tamtéž*, s. 10.

⁸⁷ *Tamtéž*, s. 13.

prohráli.⁸⁸ V témže roce se družstvu mužů Sezimova Ústí podařilo opanovat jihočeský přebor. Ženy na tom po kvalitativní stránce byly hůře než muži, to jim ale neubíralo na motivaci. Ženský tým bojoval v Jihočeské župě házené. Tým mužů byl obohacen příchodem mladých posil, které se později staly oporami mužstva. V sezóně 1944/1945 se nehrála liga, ale pouze přátelské zápasy. Pro družstvo žen to byla poslední sezóna, v roce 1945 se totiž rozpadlo.⁸⁹

Stejně jako fotbal, těšila se i házená velikému zájmu jak v řadách členů, tak v řadách diváků. Sportovní volnočasové aktivity totiž byly v podstatě jedinou formou národního a společenského života, která byla německými okupanty tolerována.

7.6 Spolek divadelních ochotníků „Tyl“

Divadlo bylo za války také víceméně tolerováno. Ovšem zatímco v roce 1942 sehrál spolek 5 představení, v roce 1943 už to byly jen dvě – „Dědictví“ a „Chlapík“.⁹⁰ Veškerá kulturní a spolková činnost byla v době Protektorátu značně omezována. Divadelní knížky musely být předkládány okupantům ke kontrole, zdali se v nich nenachází nějaká věta, která by nevyhovovala německé říši.

7.7 Biograf Planá nad Lužnicí

Vzhledem k tomu, že veškerý kulturní život byl omezen a veřejné akce se musely nahlašovat na okrese dlouho dopředu, soustředil se veřejný život na návštěvy kina. Kino promítalo většinou dvakrát až třikrát týdně, převážně německé filmy. Díky tomu, že se zaměstnanci kina velmi dobře znali a důvěřovali si, často se v plánském biografu odehrála nějaká sabotáž. Například pan promítač byl obvykle nejvíce zaměstnán, když si německá mládež přála promítat výchovný film, a tak muselo z tohoto promítání sejt. Němci na pořizování materiálu pro kohokoliv jiného než pro sebe dost šetřili. Uvaděč kina proto jednou v noci povalil dřevěná, napůl shnilá vrata u sokolovny, vedoucí sokolovny toto prezentovala jako nešťastnou náhodu, kdy vrata zničil vítr a Němci tak byli nuceni pořídit vrata nová.⁹¹

---

⁸⁸ Srov. HAVEL, Petr. *75 let házené v Sezimově Ústí*. Sezimovo Ústí: Tělovýchovná jednota Spartak MAS Sezimovo Ústí, 2016. (sign. C 5951, SOKA Tábor), s. 13.

⁸⁹ Srov. Tamtéž, s. 14.

⁹⁰ Srov. *Obecní kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOKA Tábor, s. 159 [online].

⁹¹ Srov. Tamtéž.

7.8 Dorost Československého červeného kříže

Druhá světová válka bohužel znemožnila činnost i Dorostu Československého červeného kříže. Spolková činnost byla zakázána a společný majetek byl zabavován. Činovníci spolku toto očekávali, a proto se jim podařilo alespoň část jeho majetku ukrýt do sklepa Augusty Šustrové, a tím alespoň něco zachránit.⁹²

7.9 SK Planá nad Lužnicí (kopaná)

Okupace výrazněji nezasáhla do činnosti fotbalistů, roku 1940 bylo vybudováno nové hřiště, později bylo také oploceno. Rok 1943 znamenal pro Planou poměrný úspěch, místní fotbalisté porazili týmy Košic, Opařan, Milevska nebo Roudné, na sklonku sezony si připsali i cenný skalp svého věčného rivala, týmu Bechyně. Z pohárového turnaje v Mažicích přivezli plánští fotbalisté třetí místo. Předposlední rok okupace znamenal pro SK Planou postup do II. třídy tábořského okrsku.⁹³

7.10 TJ Sokol Planá nad Lužnicí

Již v roce 1939 bylo veřejné působení plánského Sokola značně omezeno. Veřejnou cvičební hodinu uspořádali pouze jednou, v biografu bylo sehráno 85 představení.⁹⁴ V následujícím roce si museli členové žádat o povolení okresního úřadu, pokud chtěli uspořádat schůzi. Činnost jednoty byla omezena, jejich knihovna prošla několika kontrolami a v důsledku cenzury z ní bylo vyřazeno několik knih.

V dubnu roku 1941 byla zastavena činnost ČOS (České obce sokolské), její vedení bylo perzekvováno a její majetek zabaven. TJ Sokol Planá nad Lužnicí očekávala, že v brzké době budou i oni nuceni zastavit činnost, proto se pokusili uschovat a zachránit to, co bylo možné. „Větší část peněz na vkladních knížkách byla včas převedena na soukromá konta. Majetek, který nemohl být včas uschován, byl zabaven a biograf přešel do rukou okupantů.“⁹⁵ Mnoho členů Sokola se během válečných let zapojilo do různých bojů proti okupantům.

---

⁹² Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 67.

⁹³ Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOkA Tábor), s. 13.

⁹⁴ Srov. Tamtéž, s. 4.

⁹⁵ Tamtéž, s. 4.

Mezi roky 1942 a 1944 nemohla TJ svou činnost provozovat. Hned po osvobození však byl život jednoty obnoven. Hned 11. května proběhla slavnostní členská schůze v místní sokolovně, cvičenci se do tělocvičny vrátili 15. května 1945.⁹⁶

7.11 Petrův zdar - rybáři

Začátek války nebyl pro rybářský spolek nijak dramatický. Petrův zdar se potýkal s úbytkem ryb z různých důvodů. Jedním z nich bylo pouštění kachen na řeku v době tření, za což byla na viníky podána žaloba.⁹⁷ Roku 1940 se následkem okupace nemohly konat žádné schůze výboru. V následujícím roce poznamenala klub tuhá zima a rychlé tání ledu. Ani v dalších válečných letech se výborové schůze nekonaly.

V roce 1942 se klub chce pokusit o obnovu rybníka Hluboký, který se dříve nacházel na pozemku M. Blažka, a proto si tento pozemek od pana Blažka rybáři pronajali. Práce na obnově rybníku byla povinná, každý člen si musel odpracovat čtyři dny nebo svou práci finančně nahradit, a to dvěma sty korunami.⁹⁸ Po skončení prací a obnově rybníka tam byla nasazena první násada. Obnovený rybník byl pro plánské rybáře značným přínosem nejen díky množství ryb, do klubu přišlo také několik nových členů. Roku 1944 byl Petrův zdar obohacen o Maršovský potok, který byl do povodí klubu přidělen říčním svazem.⁹⁹

8 Volnočasové aktivity v poválečném období

Po skončení 2. světové války bylo Československo obnoveno, jen Podkarpatská Rus již byla přičleněna k Sovětskému svazu. Do Československa se vrátil prezident Beneš, který se souhlasem spojenců podepsal Benešovy dekrety. Díky nim byla většina německých obyvatel vysídlena z našeho území zpět do Německa a Rakouska. Někteří Čechoslováci se ale mstili německým obyvatelům za okupaci (příkladem může být „brněnský pochod smrti“). Díky Benešovým dekretům byly ale tyto činy očištěny.

První poválečné volby vyhrála Komunistická strana Československa (KSČ), styl vlády se tedy změnil z demokratického na autoritářský. Předsedou vlády se po volbách v roce 1946

---

⁹⁶ Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 5.

⁹⁷ Srov. BUMBA, František a kol. *Petrův Zdar 50 let. 1925-1975*. Tábor: Jihočeské tiskárny, 1975. (sign. A 879, SOKA Tábor), s. 10.

⁹⁸ Srov. Tamtéž.

⁹⁹ Srov. Tamtéž.

stal vůdce komunistů – Klement Gottwald. Již v roce 1945 byly znárodněny banky, pojišťovny a dvě třetiny československého průmyslu. Díky pozemkovým reformám se měnili také vlastníci zemědělské půdy. Komunisté se velmi významně přičinili na odmítnutí Marshallova plánu hospodářské pomoci.

Tehdejší prezident Edvard Beneš a ministr zahraničí Jan Masaryk byli jediné dva demokratičtí politici, kteří se těšili velké popularitě a oblibě. Nicméně ani jejich vliv nepomohl v boji proti nástupu komunistické moci.

8.1 Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“

Čtenářsko-divadelní spolek byl v Sezimově Ústí spolek neaktivnější. V době okupace měl zabrané místnosti, po konci války začal „Pokrok“ opět rozvíjet svou činnost, nadále sídlil v hostinci U Křivánků. Představení hraná po válce byla hojně navštěvována.¹⁰⁰ Po osvobození značně narostla členská základna, přibylo i dost aktivních herců, a tak mohl spolek poprvé od svého založení nacvičovat dvě hry zároveň. Později si členové mohli dovolit zakoupit nové osvětlení a kulisy.

8.2 SK MAS Sezimovo Ústí

Po druhé světové válce se sezimovoústecký fotbalový tým usadil v první krajské třídě. První krajské přebory probíhaly od jara roku 1946. V sezoně 1946–1947 vyhrál SK MAS Sezimovo Ústí I.A třídu v kraji. V tu dobu měl SK MAS v této třídě třináct soupeřů. Celkem za sezonu sehráli šestadvacet zápasů, z toho byli „ševci“ pouze třikrát poraženi a jednou remizovali.¹⁰¹ Pro místní fotbalisty to byl opět veliký úspěch, porazili Písek i Tábor a vybojovali si účast v kvalifikačním turnaji o postup do divize.

V lednu roku 1948 měl přestoupit významný hráč tábořského týmu – Sládek do SK MAS Sezimovo Ústí. Sezimovo Ústí se tak snažilo posílit mužstvo před nadcházející kvalifikací. Sládek měl nahradit jiného kvalitního hráče, který družstvo opustil. Tato událost rozdmýchala diskuze a rivalitu mezi Sezimovým Ústím a Tábořem. Z přestupu ale nakonec sešlo.¹⁰² I přes velmi dobré výkony v I.A krajské třídě se v kvalifikačních bojích MASu nedařilo. Postup do vyšší ligy Sezimovu Ústí těsně unikl. Na domácí zápasy v kvalifikaci bylo přilákáno velké množství diváků, návštěvnost se pohybovala mezi osmnácti stovkami

---

¹⁰⁰ Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí*. 1945. SOKA Tábor, s. 124 [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

¹⁰¹ Srov. PIVODA, Aleš. *Fotbalové Tábořsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 44.

¹⁰² Srov. Tamtéž.

až dvěma tisíci osob. Ovšem ani skvělá divácká kulisa a hlasité povzbuzování místní tým do divize „nedotlačily“.¹⁰³

Na postu trenéra SK MAS Sezimovo Ústí působil do roku 1945 slavný Antonín Vodička, který byl vicemistr světa z roku 1934. Od roku 1946 trénoval mužstvo Ludvík Jochman.¹⁰⁴ Fotbalový tým Sezimova Ústí měl několik velmi kvalitních hráčů, a to jak v bráně, tak v útoku. Jednomu hráči byl dokonce nabídnut přestup do pražské Slavie. Mnoho hráčů se po svém aktivním působení přesouvalo na pozice asistentů, trenérů nebo funkcionářů.

8.3 TJ Spartak Sezimovo Ústí (házená SK MAS)

V poválečné době dominovala mezi sportovními odvětvími házená společně s fotbalem. Veškerá sportovní hnutí zažila po válce rozmach. Členská základna házenkářů se postupně rozrůstala a přibývaly i sportovní úspěchy. Mužské družstvo hrálo od první poválečné sezony v západní divizi. V té vybojoval sezimovoústecký házenkářský tým v sezoně 1946/1947 konečné 7. místo. Velkého překvapení se družstvo dočkalo v červenci 1947, kdy se mužům podařilo zvítězit na národním turnaji ve Zlíně. Finále hrálo Sezimovo Ústí proti Vojenské akademii Hranice, mladé vojáky porazili Jihočeši 3:2.¹⁰⁵

Všeobecně se po válce sport těšil velké oblibě. Házená v Sezimově Ústí měla velkou prestiž a kvalitní trénink. Dobrá příprava nesla ovoce, a to hlavně v další sezoně. Výbornou formu potvrdili házenkáři v sezoně 1947/1948, kdy vyhráli svou divizi a postoupili do první ligy.¹⁰⁶ Pro tak malé město, jakým Sezimovo Ústí bylo, to znamenalo velký úspěch (v té době klub vystupoval pod názvem Sokol Kovosvit).

8.4 Letectví

Zásluhou podniku Baťa se na území Sezimova Ústí a blízkého Tábora rozmohl zájem o letecký sport. Během druhé světové války samozřejmě nebylo možné tuto zálibu jakkoliv provozovat, a proto se o to více snahy o vybudování letiště vynaložilo po osvobození. Letečtí nadšenci hledali vhodné místo pro stavbu letiště a zalíbila se jim louka u Čápova dvora. Zde také vzniklo v roce 1945 letiště. Rok poté už se zde konal úspěšný letecký den. Po leteckém

---

¹⁰³ Srov. PIVODA, Aleš. *Fotbalové Táborsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 44-45.

¹⁰⁴ Srov. Tamtéž, s. 45.

¹⁰⁵ Srov. HAVEL, Petr. *75 let házené v Sezimově Ústí*. Sezimovo Ústí: Tělovýchovná jednota Spartak MAS Sezimovo Ústí, 2016. (sign. C 5951, SOKA Tábor), s. 14.

¹⁰⁶ Srov. Tamtéž.

dnu už na letišti zůstala letadla, většina jich byla darována aeroklubu od firmy Baťa, některé věnovalo ministerstvo dopravy.¹⁰⁷ Díky tomu, že se letecký park aeroklubu rozšiřoval, bylo nutné postavit hangár. Členové klubu jej za přispění podniku Baťa, ministerstva a výtěžku z leteckého dne postavili. Po výstavbě hangáru začala pravidelná letecká činnost, začínají se cvičit první seskoky na kluzáku.

Letiště se díky poměrně novému rychle rozvíjejícímu koníčku stalo centrem dění v Sezimově Ústí. Zájem o něj jevíli hlavně mladí lidé. Díky firmě Baťa zde byla zavedena pravidelná letecká doprava a vycvičeno několik mladých pilotů.¹⁰⁸ Tito mladí piloti už byli schopni samostatně létat na dalším leteckém dnu.

8.5 Pěvecký sbor „Záboj“

Pěvecký spolek sice fungoval v omezené míře i za války, nicméně po válce mohl svou činnost obnovit v plném rozsahu. Záboj především rozšířil svůj repertoár o sbory, které byly okupanty v období druhé světové války zakázány.¹⁰⁹ Zvýšil se také počet veřejných vystoupení pěveckého sboru.

8.6 Dorost Československého červeného kříže

I Dorost Československého červeného kříže se po válce dočkal své obnovy, došlo k ní hned v roce 1946. Jednatelkou se stala Augusta Šustrová a na své pozici působila až do roku 1950.¹¹⁰ Činnost Dorostu byla stále principiálně stejná jako na jeho počátku – výchova a zodpovědná příprava mladých lidí pro zdravotní pomoc druhým. Kromě toho se Dorost Československého červeného kříže dále věnoval charitě a dobročinnosti. Jeho členové pomáhali nejen na našem území, ale i za hranicemi.

8.7 Včelařský spolek

Spolek plánských včelařů byl v době Protektorátu zavalen prací. Okupanti na ně kladli vysoké nároky k pravidelnému odevzdávání předepsaných dávek medu.¹¹¹ Po odchodu Němců mohli včelaři hospodařit veseleji a soustředit se především na krásu svého zájmu, ne

---

¹⁰⁷ Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí. 1946-1948*. SOKA Tábor, s. 92 [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

¹⁰⁸ Srov. Tamtéž, s. 133-134.

¹⁰⁹ Srov. *Obecní Kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOKA Tábor, s. 173 [online].

¹¹⁰ Srov. VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9, s. 67.

¹¹¹ Srov. *Obecní Kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956*. SOKA Tábor, s. 174 [online].

jen na plnění daných norem. I to bylo pravděpodobně důvodem, proč se včelařský spolek po válce rozrůstal.

8.8 SK Planá nad Lužnicí (kopaná)

Konec války se nesl ve znamení různých změn a organizování, a to se odrazilo i v činnosti fotbalového klubu. V sestavách SK Plané se v tehdejší době střídalo 26 hráčů. Po pomalejším rozjezdu se SK Planá nad Lužnicí v roce 1946 stala vítězem II. třídy, dorostenecké družstvo sehrálo 16 zápasů. Následující rok byl také úspěšný, na pohárovém turnaji v Mezně plánští fotbalisté vybojovali druhé místo.¹¹² V tomto roce rozšířila Planá svůj fotbalový tým o osm hráčů. Díky tomu mohli trenéři lépe sestavovat mužstvo pro jednotlivé zápasy, výběr hráčů byl vždy přizpůsoben protivníkovi.

8.9 TJ Sokol Planá nad Lužnicí

Činnost Sokola v Plané nad Lužnicí byla obnovena okamžitě po válce, měla ale svá specifika daná dobou. ČOS vydala pokyny k prověření činnosti svých členů v době okupace, toto prověřování prováděla nově zřízená očištná komise. V červenci 1945 uspořádali členové Sokola ruský koncert, který přišlo navštívit velké množství lidí. Výtěžek z tohoto koncertu byl věnován na obnovu obce Leskovice, která byla za války vypálena. V srpnu sehrál divadelní odbor Sokola Maryšu. V tomto představení účinkovali známí pražští herci – Josef Kemr a Hrušínský starší a mladší.¹¹³ Biograf se dostal zpět do provozu později v roce 1945, už ale ne pod Sokolem. Biograf hrál pod státní správou.

Na počátku roku 1946 jsou vidět první snahy o sjednocení tělovýchovy v Plané nad Lužnicí. V březnu se poprvé po druhé světové válce konaly šibřinky, samozřejmě s účastí členů TJ Sokol. Všechny složky se vrátily ke cvičení v sokolovně, divadelní odbor dále hrál svá představení. Dále tělovýchovná jednota organizovala vycházky do přírody, táborový oheň u sokolovny a účastnila se veřejných akcí i v okolí Plané nad Lužnicí. Válka zanechala následky i na budově sokolovny, která byla brigádnicky opravována. V roce 1946 TJ Sokol Planá nad Lužnicí evidoval 94 mužů, 60 žen, 41 dorostenců a 62 žáků.¹¹⁴

V následujícím roce došlo k obměně funkcionářů, do čela Sokola v Plané se dostali mladší členové. Pravidelné cvičení bylo již úplně obnoveno u všech složek. Většina práce

---

¹¹² Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOkA Tábor), s. 14.

¹¹³ Srov. Tamtéž, s. 5.

¹¹⁴ Srov. Tamtéž.

se točila okolo XI. sletu, sháněly se kostýmy a nacvičovala se vystoupení. TJ se zúčastnila okrskového cvičení v Mezimostí a veřejného cvičení v Sezimově Ústí, Tučapech a Chýnově.¹¹⁵ Sokol Planá zorganizoval sběr textilií a výtěžek ze sběru použili ke koupi slavnostních krojů pro dorostence.

8.10 Petrův zdar - rybáři

Vláda okupantů byla u konce, a tak se rybářům v Plané dýchalo volněji. Brzy po válce si pronajali rybník Farský. Roku 1946 byly prokázány snahy o zvýšení stavu členstva, a tak byli občané Plané nad Lužnicí vyzváni k přihlášení do rybářského klubu. Jako motivaci použil Petrův zdar zákaz vydávání povolení k rybolovu nečlenům. Tábořský rybářský klub projevil zájem o sloučení s klubem plánským. Petrův zdar ale tento návrh odmítnul z důvodu dostatku povodí.¹¹⁶ V listopadu se probořil most přes Lužnici, i zásluhou rybářského klubu se stihl do Vánoc opravit.

Snahy o zvýšení počtu členů se vyplatily, v roce 1947 se jejich stav zvýšil na 64. Rybáři se na jaře potýkali s následky tuhé zimy. Řeka byla úplně zamrzlá, led byl silný přibližně půl metru. Oddíl vojáků se ve spolupráci se členy rybářského klubu pokusil o likvidaci ledu pod mostem pomocí výbušnin. Odpálili sedm výbušnin, ale led se jimi uvolnit nepodařilo, byl pouze potrhán. Ledy začaly tát až v dubnu, podle místních starých občanů to bylo největší nakupení ledu na Lužnici za velmi dlouhou dobu.¹¹⁷ Po tuhé zimě nastalo suché léto s úbytkem vody. Petrův zdar opravoval turbínu na řece, při této opravě ale unikly ryby dále na řeku pod Roudnou, kde většinu z nich na mělčině vychytali místní občané.

9 Volnočasové aktivity v období nástupu komunistického režimu

V únoru roku 1948 nastal v Československu komunistický převrat. Mnoho občanů proto raději volilo emigraci než život v komunistické zemi. Prezidentem se po demisi Edvarda Beneše stal vůdce KSČ Klement Gottwald. Z kdysi svobodného Československa se stal stát s totalitním režimem. Volby se konaly, ovšem na výběr nebyl nikdo jiný než komunistická strana, ve velkém byla uplatňována cenzura a složky Státní bezpečnosti vyhledávaly

---

¹¹⁵ Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 5.

¹¹⁶ Srov. BUMBA, František a kol. *Petrův Zdar 50 let. 1925-1975*. Tábor: Jihočeské tiskárny, 1975. (sign. A 879, SOKA Tábor), s. 10-11.

¹¹⁷ Srov. Tamtéž, s. 11.

sebemensi semínka odporu proti režimu, byla omezena lidská práva a svobody. Většina ekonomiky byla znárodněna, spousta majetku a pozemků zabráno. Komunistický režim se soustředil na pronásledování aristokratů nebo inteligentů. Nejhoršími činy byly vykonstruované soudní procesy, jejich oběťmi se stali například Milada Horáková, Heliodor Píka nebo Jan Patočka.

9.1 Čtenářsko-divadelní spolek „Pokrok“

Divadelní spolek rozšířil svou činnost i o výjezdní představení. Kromě hostince U Křivánku hráli členové „Pokroku“ několik představení i v sále kina na Kovosvitu. V roce 1948 slavil spolek patnáct let od založení, o Vánocích bylo toto jubileum oslaveno hrou „Bílá nemoc“.¹¹⁸ Spolek „Pokrok“ se účastnil divadelní soutěže vyspělých souborů a obsadil v ní třetí místo, jako odměnu mu okresní rada věnovala pamětní knihu. Dále probíhala divadelní představení, lidé o ně měli stále velký zájem, sezimovoústecký spolek začal více spolupracovat s kolegy z Tábora.

9.2 SK MAS Sezimovo Ústí

S únorem 1948 přišly změny i do sféry fotbalu. SK MAS Sezimovo Ústí změnil svůj název na ZK Baťa Sezimovo Ústí. „Ševcům“ už se ale nedařilo tolik jako pod starým názvem. V květnu se ovšem dorostencům podařilo vyhrát derby s tábořským celkem. Výsledek těšil „ševce“ o to více, protože v lize byl Tábor nad Sezimovým Ústím. Regionální tisk hodnotil výkon Tábora jako velmi slabý, Sezimovo Ústí podle reportéra vyhrálo zaslouženě. Družstvo dospělých se na jaře 1948 vyhoupllo na třetí příčku a v zápase o titul v I.A třídě sehrálo důležitou roli. Opět se hrálo derby s DSK Tábor. Přestože Ústí už svou pozici vylepšit nemohlo, mohlo ovlivnit získání titulu a postup do divize pro tábořské. Tábor tento zápas se ZK Baťa Sezimovo Ústí prohrál. Krajské vydání deníku Práce o výsledku zápasu referovalo jako o překvapení. Fotbalový tým Sezimova Ústí dostával od tehdejších novinářů různé názvy, například Sokol Baťa Sezimovo Ústí, Sokol Svit Sezimovo Ústí, Botostroj Sezimovo Ústí a tak dále.¹¹⁹ Dalším úspěchem sezimovoústeckého fotbalového oddílu bylo vítězství v turnaji, kam věnoval zlatý pohár bývalý prezident Edvard Beneš. Tou dobou pobýval ve své vile v Sezimově Ústí.

---

¹¹⁸ Srov. *Obecní Kronika Sezimovo Ústí. 1946-1948*. SOKA Tábor, s. 200 [online].

¹¹⁹ Srov. PIVODA, Aleš. *Fotbalové Táborsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 46-47.

Rivalita mezi DSK Tábor a ZK Baťa Sezimovo Ústí nabírala na obrátkách. Pokud se dokázali krotit hráči na hřišti, nedokázali to fanoušci na tribunách, ti hledali sebemenší záminku pro to, aby mohli dát najevo svou zášť vůči soupeři. Tato vzájemná nevraživost dokonce došla tak daleko, že příznivci tábořských chodili fandit protivníkům sezimovoústeckých a obráceně. První derby roku 1949 v I.A třídě skončilo remízou. V létě se hrál turnaj o Zlatý pohár, podruhé a naposledy jako Memoriál dr. Edvarda Beneše. „Ševci“ zde obhajovali vítězství z loňského roku, tentokrát ale neuspěli. V závěrečné tabulce I.A třídy obsadil Sokol Kovošvit nakonec až páté místo.¹²⁰

Nová sezóna v roce 1950 byla zahájena pod novým, vznešeným názvem – I. třída Husitského sokolského kraje. Nováček soutěže – Suché Vrbné porazili „ševci“ v úvodním zápase drtivě 8:0, poté zdolali i své rivaly z Tábora a nějakou dobu se v soutěži drželi na vítězné vlně. Sokol Kovošvit se střídal na čele tabulky s týmy z Českých Budějovic. Družstvo Sezimova Ústí předvedlo skvělý závěr sezóny s mnoha vítěznými zápasy a po právu se stalo mistrem jihočeské kopané. „Sehráli čtyřicet utkání. Osmnáct z nich vyhráli a další čtyři body si připsali za dvě kontumační vítězství. Čtyřikrát hráli nerozhodně a pokořit je dokázali jen fotbalisté ČSD Tábor a VSJ Otava Písek.“¹²¹ Rok 1950 byl pro sezimovoústeckou kopanou velmi úspěšný, v celé historii byl dokonce jedním z nejúspěšnějších.

9.3 TJ Spartak Sezimovo Ústí (házená SK MAS)

1. liga české házené se v roce 1948 hrála pouze v jednom kole, celek Sezimova Ústí se řadil k lepším družstvům soutěže. Házená byla na Kovošvitu na vzestupu již hned po válce, výkonnostně se ale dostala na vrchol právě v roce 1948. Mužům se podařilo porazit nejlepší tým Československa – ATK Praha. ATK bylo armádní mužstvo a mezi jeho členy patřili i někteří hráči Sezimova Ústí, odsluhovali si totiž v Praze základní vojenskou službu. Ženský tým obnovil svou činnost roku 1947. V roce 1949 přišlo od výboru závažné rozhodnutí, a to změna pravidel, chtěli skončit s hraním české házené a zavést házenou mezinárodní. Začala se tedy hrát mezinárodní házená neboli handball, Sokol Kovošvit porazil v přípravném zápase Spartu.¹²² Házenkářský svaz uspořádal k mezinárodní házené propagační akci, účastnily se jí týmy z Čech i Moravy včetně Sezimova Ústí. Sokol Kovošvit sehrál na turnaji vcelku dobré

---

¹²⁰ Srov. PIVODA, Aleš. *Fotbalové Táborsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3, s. 49-50.

¹²¹ Tamtéž, s. 52.

¹²² Srov. HAVEL, Petr. *75 let házené v Sezimově Ústí*. Sezimovo Ústí: Tělovýchovná jednota Spartak MAS Sezimovo Ústí, 2016. (sign. C 5951, SOKA Tábor), s. 15.

zápasy, a proto si zasloužil zařazení do 1. ligy. Ve finálových bojích o titul přeborníka republiky obsadilo družstvo Sezimova Ústí třetí místo.

9.4 Astronomie Sezimovo Ústí

Sezimovo Ústí v době po 2. světové válce těžilo z rozvoje průmyslu a přistěhování nových obyvatel. I díky tomu někdy v roce 1950 vznikl v Sezimově Ústí astronomický kroužek. Tento kroužek sdružoval několik nadšených zájemců o astronomii. Ovšem oficiálně byl kroužek založen až 16. března 1953, velmi brzy po založení měl 26 členů, kteří se začali pravidelně scházet.¹²³ Po druhé světové válce se vyrojilo několik nadšenců, které začala zajímat astronomie. Věnovali se jí na amatérské i poloprofesionální úrovni. Astronomové ze Sezimova Ústí si v rámci kroužku půjčovali tematické knihy a na schůzkách diskutovali o nejnovějších astronomických objevech. Postupem času se také věnovali tvorbě prvních dalekohledů, optiku jezdili členové kroužku nakupovat do Prahy, mnoho informací získávali z hvězdárny v nedalekém Táboře. Zde pracoval astronomický nadšenec, František Pešta, jenž byl pro sezimovoústecké hvězdáře velkou inspirací.

František Pešta se postupem času začal angažovat i v kroužku astronomie v Sezimově Ústí. Kroužek tak získal tahouna, který dokázal místní vtáhnout do astronomického dění a naučit je mnoho nového. Pan Pešta uměl svým výkladem zaujmout a odborné téma předat zajímavým způsobem i laikům. Od příchodu Františka Pešty se astronomický kroužek přestal zabývat jen svou existencí, ale posunul se do centra dění. Astronomové v Sezimově Ústí začali pořádat akce pro veřejnost, velmi oblíbené bylo především večerní a noční pozorování oblohy.

9.5 SK Planá nad Lužnicí (kopaná)

I pro plánskou kopanou byl rok 1948 zásadním mezníkem. SK Planá nad Lužnicí byl sloučen do TJ Sokol. Začátky pod Sokolem nebyly pro místní fotbalisty jednoduché, ale postupem času se fotbalový oddíl stal velmi dobrým oddílem TJ Sokol a v soutěžích dobrovolných sportovních organizací získal několik úspěchů.¹²⁴

---

¹²³ Srov. BARTOŠ, Petr. *Astronomie v Sezimově Ústí a František Pešta*. Sezimovo Ústí: Hvězdárna Františka Pešty, 2015. ISBN 978-80-260-8673-4, s. 10.

¹²⁴ Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 14.

9.6 TJ Sokol Planá nad Lužnicí

Únorové vítězství pracujícího lidu znamenalo pro členy Sokola změnu. Byl utvořen akční výbor, jehož úkolem bylo provedení očisty členstva. Někteří členové byli pouze zbaveni funkcí, jiní rovnou vyloučeni. Díky sloučení Sokola s SK Planou nad Lužnicí vznikly v jednotě další odbory. Členové TJ se opět účastnili všesokolského sletu. Rok 1949 byl ovlivněn čistkou, která proběhla v roce předcházejícím, vedoucí žákyň a dorostenek byly totiž z jednoty vyloučeny, a tak cvičení žen vůbec neprobíhalo. Kvůli odchodu náčelníka zůstali bez vedení i muži. Kromě komplikací spojených s komunistickým režimem přinesl rok 1949 i nějaká pozitiva. Nově byly založeny oddíly tenisu a lehké atletiky a v sokolovně se podařilo provést přístavbu šaten za jevištěm.¹²⁵ V roce 1950 se podařilo zakoupit sanitní vůz a byl obnoven divadelní odbor, pro který představitelé TJ zakoupili novou oponu. Nově přidáný fotbalový oddíl byl často kritizován, že se věnuje pouze svým věcem a do činnosti celé jednoty se dostatečně nezapojuje.

9.7 Petrův zdar - rybáři

Na valné hromadě roku 1948 bylo navrženo, aby se největší úlovek sezony vždy odměňoval diplomem. Na podzim proběhl výlov rybníku Hejtman a mnoho ryb odtud bylo odvezeno do řeky. V následujícím roce se zvýšil počet členů na 74. Největším úlovkem roku byl sumec vážící bezmála 13 kilogramů.¹²⁶ Petrův zdar se také více zapojil do kulturního dění v obci, rybáři uspořádali maškarní ples s rybářskou tematikou a mohli se pyšnit plným sálem hotelu Lužnice. V roce 1950 oslavil klub první větší jubileum, a to 25 let své existence, při této příležitosti se představitelé Petrova Zdaru rozhodli uspořádat rybářské závody. Ovšem kvůli velké Jihočeské výstavě, která se konala v nedaleké Soběslavi, byl tento plán zrušen. Součástí výstavy totiž byli i závody.¹²⁷ Rybáři opět uspořádali i ples a později téhož roku vstoupili jako samostatná složka do jednotného zemědělského družstva v Plané nad Lužnicí.

Rybářský svaz v Plané nad Lužnicí se za dobu své existence velmi rozrostl a rybáři si brzy začali vychovávat dorost. Pro své mladé členy organizovali různé zájezdy a ty nejlepší posílali i na soustředění, třeba na Lipno nebo Nežárku. Vybudovali si tak kroužek mladých rybářů, který byl úspěšný i na krajských přeborech. Místní organizace Českého rybářského

---

¹²⁵ Srov. TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOKA Tábor), s. 6.

¹²⁶ Srov. BUMBA, František a kol. *Petrův Zdar 50 let. 1925-1975*. Tábor: Jihočeské tiskárny, 1975. (sign. A 879, SOKA Tábor), s. 11.

¹²⁷ Srov. Tamtéž.

svazu v Plané nad Lužnicí se o svůj dorost starala opravdu svědomitě, na jeho výchovu věnovala nemalé prostředky a těchto výdajů ku prospěchu mladých nelitovala.

10 Závěr

Cílem této práce bylo zmapovat a popsat volnočasové aktivity v Sezimově Ústí a Plané nad Lužnicí v letech 1900 až 1950.

Nejdůležitějším bodem bylo shromáždění a prozkoumání dostupných archivních pramenů, spolkových dokumentů a potřebné literatury. K mému bádání mi bylo poskytnuto několik tištěných i ručně psaných dokumentů ve Státním okresním archivu v Táboře a několik knih také v místní knihovně.

Obecní kroniky jsem procházela událost po události, tak jak byly v kronice zaznamenány, nicméně především v době okupace se například kronika Sezimova Ústí vůbec nepsala, protože byla okupanty zabavena a na nějakou dobu i ztracena. Události doby druhé světové války jsou tedy dopsány zpětně, a proto tu mnoho informací o volnočasových aktivitách nenalezneme. Několik spolků si vedlo své soubory, často alespoň výroční zprávy, které mi byly při vytváření bakalářské práce velmi nápomocny. Literaturu z tábořské knihovny jsem si mohla půjčit domů, ovšem materiály z archivu, kterých byla většina, byly přístupné pouze prezenčně k nahlédnutí. Bádání ve Státním okresním archivu v Táboře bylo tedy poměrně zdlouhavé a náročné. Chtěla jsem blíže prozkoumat jednotlivé spolky jako například sbory dobrovolných hasičů v Sezimově Ústí a Plané nad Lužnicí, Tělovýchovné sportovní hnutí v Sezimově Ústí nebo lední hokej v Plané nad Lužnicí. Nicméně k žádnému z těchto spolků neměli ve Státním okresním archivu v Táboře jednotlivé archivní fondy, musela jsem si tak vystačit s často útržkovitými zprávami z obecních kronik a dobového tisku.

Zajímavé bylo sledovat, jak společenská situace v zemi ovlivňovala možnosti trávení volného času, ať už to byly povinné odvody mladých mužů do války, okupace, zákaz vycházení, pronásledování židovských spoluobčanů, cenzura, politický režim atd. V Sezimově Ústí i Plané nad Lužnicí bylo většině spolků zakázáno provozovat činnost v době 2. světové války. Spolky, které mohly fungovat, byly pečlivě kontrolovány a na své schůze musely mít speciální povolení.

Má práce je strukturována do několika kapitol, na začátku jsem popsala teoretickou problematiku volnočasových aktivit a pojem volný čas, poté jsem se věnovala stručné historii Sezimova Ústí a Plané nad Lužnicí. Popis konkrétních činností spolků je rozdělen na šest časových úseků – období 1900 až 1914, první světovou válku, roky 1918–1939, dobu Protektorátu Čechy a Morava, poválečné období a období nástupu komunistického režimu v Československu.

Sezimovo Ústí ani Planá nad Lužnicí nejsou velké obce, a proto jsem byla překvapena, jaké množství volnočasových aktivit zde bylo možné už před sto lety provozovat. Rozmanitost způsobu trávení volného času byla už tehdy veliká, a to jak pro děti, tak pro dospělé. Mnoho spolků popsaných v této práci existuje dodnes, jsou to zejména sportovní sdružení a sbory dobrovolných hasičů.

11 Seznam zdrojů

Archivní dokumenty

BUMBA, František a kol. *Petrův Zdar 50 let. 1925-1975*. Tábor: Jihočeské tiskárny, 1975. (sign. A 879, SOkA Tábor).

HAVEL, Petr. *75 let házené v Sezimově Ústí*. Sezimovo Ústí: Tělovýchovná jednota Spartak MAS Sezimovo Ústí, 2016. (sign. C 5951, SOkA Tábor).

Obecní Kronika Planá nad Lužnicí. 1923-1956. SOkA Tábor [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

Obecní Kronika Sezimovo Ústí. 1829-1957. SOkA Tábor [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

Obecní Kronika Sezimovo Ústí. (1933) 1935-1945. SOkA Tábor [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

Obecní Kronika Sezimovo Ústí. 1945. SOkA Tábor [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

Obecní Kronika Sezimovo Ústí. 1946-1948. SOkA Tábor [online]. Dostupné na WWW: <<https://www.digiceskearchivy.cz>>.

TJ Sokol Planá nad Lužnicí. *50 let TJ Sokol Planá nad Luž. 1918-1968*. Planá nad Lužnicí, 1968. (sign. B 7281, SOkA Tábor).

Monografie

BARTOŠ, Petr. *Astronomie v Sezimově Ústí a František Pešta*. Sezimovo Ústí: Hvězdárna Františka Pešty, 2015. ISBN 978-80-260-8673-4.

ČORNEJ, Petr a Jiří POKORNÝ. *Dějiny českých zemí do roku 2000 ve zkratce*. Praha: Práh, 2000. ISBN 80-7252-026-1.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JANKOVEC, Otakar a Ivana KNOTKOVÁ. *Sezimovo Ústí: zánik, vznik, urbanistické proměny města*. Sezimovo Ústí: Město Sezimovo Ústí, 2006.

KAPLÁNEK, Michal. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1250-8.

KLIMEK, Hynek; JANKOVEC, Otakar; BENEŠ, Bedřich a kol. *Sezimovo Ústí – město, které se zrodilo dvakrát*. České Budějovice: Růže, 2009. ISBN 978-80-86975-35-1.

MAREŠ, Petr. *Tábor, Sezimovo Ústí, Planá nad Lužnicí*. Tábor: Petr Mareš, 2012. ISBN 978-80-260-2784-3.

PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

PIVODA, Aleš. *Fotbalové Tábořsko*. Praha: MAC, spol. s r.o., 2012. ISBN 978-80-86783-54-3.

PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška; MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

VYSLOUŽILOVÁ, Markéta. *Planá nad Lužnicí*. Praha: Maroli, 2004. ISBN 80-86453-18-9.

Internetové zdroje

Město Sezimovo Ústí [online]. Sezimovo Ústí: Turistické informace – město. Dostupné na WWW: <<http://www.sezimovo-usti.cz>>.

Abstrakt

Vojtová, L. *Volnočasové aktivity v Sezimově Ústí a Plané nad Lužnicí v letech 1900-1950*. České Budějovice: 2021. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th. D.

Klíčová slova: volnočasové aktivity, volný čas, volnočasové spolky, město Sezimovo Ústí, město Planá nad Lužnicí, SDH Sezimovo Ústí, SDH Planá nad Lužnicí, TJ Sokol Planá nad Lužnicí, SK MAS Sezimovo Ústí, TJ Spartak Sezimovo Ústí, Petrův zdar, historie, archiv.

Práce se zabývá volnočasovými aktivitami v Sezimově Ústí a Plané nad Lužnicí v letech 1900-1950. Práce se skládá z osmi kapitol. První kapitola popisuje pojem volný čas. V druhé kapitole se práce zaměřuje na historii obou obcí. Třetí až osmá kapitola se věnuje volnému času v obcích Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí a místním volnočasovým spolkům.

Abstract

Leisure activities in Sezimovo Ústí and Planá nad Lužnicí in the years 1900-1950

Key words: leisure activities, free time, leisure clubs, town Sezimovo Ústí, town Planá nad Lužnicí, SDH Sezimovo Ústí, SDH Planá nad Lužnicí, TJ Sokol Planá nad Lužnicí, SK MAS Sezimovo Ústí, TJ Spartak Sezimovo Ústí, Petrův zdar, history, archive.

The bachelor thesis is about leisure activities in Sezimovo Ústí and Planá nad Lužnicí in the years 1900-1950. The thesis consists of eight chapters. The first chapter describes the concept of leisure time. The second chapter describes the history of both towns. Third to eight chapter is about leisure activities and leisure clubs in towns Sezimovo Ústí and Planá nad Lužnicí.